

DOLENJSKI LIST

IZVICA

Glasiilo Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izahaja vsak petek. — Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oz. 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-Z-24

Štev. 19 (322)

Leto VII

NOVO MESTO, 11. MAJA 1956

Urejuje uredniški odbor Odgovorni urednik Tone Fajfar. Uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25 Poštni predal: Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave št. 127 Rokopisov ne vračamo. Tiska: Časopisno-taložniško podjetje «Slov. poročevalce» v Ljubljani. Za tisk odgovarja Franc Plevel.

Za organizacijsko učvrstitev SZDL

je redno plačevanje članarine bistvenega pomena

Ze okrajna konferenca Socialistične zveze je 17. marca opozorila, da je treba pri reševanju organizacijskih vprašanj naše ljudske politične organizacije posvetiti največ dela notranji utrditvi njenih vrst, predvsem razširitvi članstva. Ugotovljeno je bilo, da število članstva v organizacijah SZDL v okraju nikakor ne ustreza dejanskemu razpoloženju ljudstva, ki je med osvobodilno vojno in vsa leta po njej z dejavnimi dokazoval, da je za graditev socializma.

Redno plačevanje članarine je za vsako organizacijo pomembno iz več razlogov; predvsem kaže, kdo je s srcem njen član in je pripravljen, čeprav s skromnimi sredstvi, tudi gromotno podpirati uresničevanje idej, za katere se bori. To velja v polni meri tudi za članstvo v naši Socialistični zvezi. Ne gre toliko za 5 dinarjev ali več, ki jih član na mesec izroči svoji osnovni organizaciji, čeprav so pri milijonem članstvu tudi to pomembne vsote. Važnejša od denarja je zavest povezanosti v čvrsti, enotni in močnejši organizaciji, ki nas združuje in prizadevanj za ustvarjanje lepšega življenja, kot nas je v letih borbe povezovala slavna Osvobodilna fronta v boju za narodni obet in demokratične pravice. Članarina že jo organizacije redno pobirajo, ni za članstvo prav nikako finančno breme. In vendar slišimo dostokrat v vrstah članov pomisleke proti izvrševanju te osnovne dolžnosti do naše politične organizacije. Čemu to?

Res je, da se z rednim plačevanjem članarine v SZDL v našem okraju številne osnovne in občinske organizacije ne morejo pohvaliti. Pred kratkim je bil na okrajnem odboru Socialistične zveze posvet blagajnikov občinskih odborov SZDL in predsednikov nadzornih odborov, katerega sta se udeležila tudi dva člana Glavnega odbora SZDL Slovenije.

Blagajnik organizacije ne more odločati o članstvu v SZDL

Na posvetu so ugotovili, da bi bilo popolnoma napačno kriviti za neredno plačevanje članarine člane Socialistične zveze, čeprav imajo posamezniki do te denarne obveznosti včasih prav čudne odnose. Glavno krivdo za neredno pobiranje članarine nosijo blagajniki osnovnih organizacij, odbori vaških organizacij SZDL, pa tudi občinski odbori SZDL. Prejšnji občinski odbori SZDL so članarino zamenjali, hkrati pa izgubljali nadzor nad dejanskim številom članstva. Tako smo prišli v okraju do čudnega pojmovanja članstva v Socialistični zvezi: ugotovljamo namreč, da imajo nekatere organizacije »dvojno članstvo«: člane SZDL, ki redno plačujejo članarino, posebej pa spisek »nerednih plačnikov«, ki so v zaostanku za več mesecev, pa tudi za leto dni. Ko se blagajniku osnovne organizacije zadi, da zaostalega denarja ne bi mogel več pobirati, take neradne člane SZDL enostavno črta iz svojega pregleda, organizacija pa o njih več ne poroča. S tem je grobo kršen statut naše organizacije, ki jasno določa, da člane sprejema in izključuje osnovna organizacija SZDL. Na tak način je bilo »brisanje« iz vrst SZDL, še prej pa iz vrst OF, precej državljanov, ki so vseskozi podpirali našo borbo in bili zavedni in predani domoljubi, zaradi različnih organizacijskih malomarnosti in slabega dela vaških in občinskih odborov OF ozir SZDL, pa so na papirju izpadli iz vrst naše organizacije.

O teh stvareh naj razpravljajo občinski in krajevni odbori Socialistične zveze, ko pregledujejo število članstva in ugotovljajo odstotek volivcev, včlanjenih v vrstah SZDL. Ko se namreč nabere zaostanek članarine za pol leta ali leto dni, pa pride k temu še članarina Rdečega križa, naročnina za časopis, zavarovalnina in podobni izdatki, je marsikdo res v stiski in plačilo znova odlaža.

Novi občinski odbori SZDL naj bi zategadelj vprašali članstva in rednega pobiranja članarine posvečali stalno in resnično skrb.

Število članov narašča, čeprav še vse prepočasno v primerjavi z dejanskim razpoloženjem ljudstva

Posamezni odbori, ki so se tega dela lotili s čutom odgovornosti, že dosegajo prve uspehe. Povprečno najvišji odstotek članstva v primerjavi s številom volivcev ima občina Strazupolice — 89%. V občini Mokronog pri Trebnjem pa je število članov za 86, čeprav gre na Trebnjem in v okolici bolj trdo. V šentjernejški občini imajo 70 novih članov, vendar pa je na škofjancem predelu še vedno nerod, saj dolgo časa niso mogli odkriti blagajnika organizacije, prejšnji tajnik SZDL pa je pustil vse evidenco v nemar. Lep red imajo v Trebnjem, v Črnomlju pa so sprejeli 200 novih članov. Volitve v osnovne organizacije so poživile delo organizacij. Najbolje delajo organizacije na območju

prejane občine Dragatuš, najslabše pa v vinskih koncu. Črnomaljska občina ima 23 osnovnih organizacij SZDL.

V občini Kostanjevica-Podbočje so vključili v organizacijo 220 članov. Slabo gre v Semiču, ki ima najmanjši odstotek članstva SZDL v okraju, medtem ko so v Žužemberku začeli dobro delati, prav tako na Mirni in zlasti v Novem mestu, kjer je občinski odbor razgibal delo vaških organizacij in jih organizacijsko krepko utrjuje.

Vloga nadzornih odborov pri posameznih organizacijah je bila doslej vse preveč pasivna, so poudarili na posvetu. Prav nadzorni odbori pa so sodegovorni za delo odborov in organizacij SZDL, pregledovati morajo njihovo delo, jim svetovati in pomagati, kjer je treba, pa tudi predlagati zamenjave nedelavnih odborov.

Organizacije Socialistične zveze v okraju ne bi smele pozabiti, da je sklep okrajne konference o notranji učvrstitvi organizacij letos ena izmed glavnih nalog, obvezna za vse organe in članstvo SZDL. Treba je povečati število članstva, zlasti pa vključiti v organizacijo vsaj mladino, staro nad 18 let. Plačevanje članarine naj bo izraz naše zavesti in povezanosti z organizacijo ter njenim življenjem.

Uresničitev teh nalog bo hkrati najdostojnejša počastitev vseh članov Socialistične zveze ob petnajsti obletnici ustanovitve OF.

Na novem gradaškem mostu nekaj trenutkov pred otvoritvijo: tovariš Tone Fajfar pred tramom, ki se zapira most

V TEDNU RDEČEGA KRIZA

Skrb za zdrava živila

Rdeči križ ni samo človekoljubna mednarodna organizacija, ki nesebično pomaga tam, kjer je pomoč najbolj potrebna. Zlasti v naši državi je Rdeči križ tudi velik pobornik široke zdravstvene prosvete in organizator akcij za dvigovanje zdravstvene ravni prebivalstva. Omenimo naj samo številne tečaje za zdravstveno prosvetovanje mladine in žena, veliko pomoč pri zatiranju TBC, številne male asanacije po vaseh, zdravstvena predavanja in drugo.

Letošnji teden Rdečega križa od 6. do 13. maja je posvečen

borbi za zdrava živila. Pri ravnanju z živili je še mnogo neznanja, pa tudi malomarnosti, zaradi česar propade veliko veliko živil, po drugi strani pa so taka živila velika nevarnost za zdravje ljudi in živine. Za to ima prizadevanje za čimbolj zdrava živila izredno velik pomen.

Okrajni odbor Rdečega križa Novo mesto se je skupno z občinskimi odbori RK in ostalimi organizacijami v okraju načrtno lotil te posebne naloge v tednu RK. Na teren so šle številne ekipe zdravstvenih delavcev, ki proučujejo ravnanje z živili, kontrolirajo, dajejo navodila za odpravo napak in poučujejo vase, ki imajo opravka z živili. Strokovne učiteljice Gospodinjstva centra poučujejo, kako se pripraviti zelenjavo, kako se prideluje sojine in kako je treba urediti vrtove, da bodo dajali čimveč zelenjave, pa tudi, kako se ravna z mlekom od molze do porabe, pri čemer pomagajo tudi mlekarji.

Uslužbenec tržne in sanitarne inspekcije ter živilskega laboratorija pregledujejo javne lokale, veterinarji pa klavnice in mesnice. Prav bi bilo, da bi res pregledali vse od gostinskih lokalov, do pekarni in mlinov, kajti čistoče in čista odgovornost

do potrošnika in do ljudskega zdravja je še mnogo premalo. V marsikaterem mlinu so mišji in podgane stalni gostje, mlinci po več let niso beljeni in očiščeni. Vsega res ne bo mogoče pregledati samo v enem tednu, zato je prav, da bi bil to samo pričetek stalnega dela za zdravstveno kakovost živil.

Številne prireditve v tem tednu so poleg akcij dokaz velikega dela, ki ga opravljajo organizacije RK pri nas. Zato je prav, da prizadevanje RK podpremo prav vsi in delamo na tem, da bo vsak državljan tudi član te človekoljubne organizacije.

70 let kmetijske šole na Grmu

Letos bo poteklo 70 let, odkar je bila ustanovljena na Grmu pri Novem mestu kmetijska šola. Proslava sedemdesetletnice te prve slovenske kmetijske šole, v kateri se je v tem času šolalo nad 1.500 kmetijskih strokovnjakov in naprednih kmečkih gospodarjev, bo letos v oktobru. Proslava bo združena z veliko okrajno kmetijsko razstavo in z raznimi kulturnimi prireditvami. O pomembnem jubileju Grmske šole in njenem pomenu bomo še pisali.

Gradaški most izroččen prometu

V nedeljo 29. aprila je Gradac doživel uresničitev dolgoletnih želja svojih prebivalcev. Nov železobetonski most je nadomestil starega, zastarega, s čemer je bila odstranjena še ena izmed vojnih posledic. K slovenski otvoritvi mostu se je navzlic slabemu vreme-

menu zbralo precej domačinov in okoličanov, čež pa je prepečilo večjo udeležbo tovaršev iz Metličke in Črnomlje. Mediška godba na pihala je dvigala veselo razpoloženje, dokler ni kmalu po 15. uri Franc Jakljevič, predsednik ObLO Metlika, začel slovesnost in pozdravil zbrano ljudstvo, ljudske poslanca Toneta Fajfarja, Jožeta Borštnarja, Franca Pirko-viča, Avgusta Jazbinška, Toneta Zelenjaka in Staneta Smida, predstavnike Uprave za ceste LRS in okrajne cestne uprave, SGP Pionirja, predsednika ObLO Črnomelje Janeza Žuniča in ostale predstavniške oblasti ter organizacij. Za njim je spregovoril domačinom in gostom tovariš Tone Fajfar, čestitaj Beli krajani k novi gospodarski pridobitvi in hkrati k praznovanju 1. maja, ki ga praznujemo v znamenju novih delovnih zmag. Zatem je prebral trak in simbolično izročil novi most prometu, nakar so si gostje in domačini ogledali lep objekt, zamisel projektanta inž. Farčnika. Novi most je dolg 40 metrov in širok 8 metrov, stoji pa na dveh vitkih opornikih. Zgradil ga je SGP Pionir, cestna uprava pa je uredila k mostu tudi nov, razširjeni dovoz. Nadzore nad gradbenimi deli je imel inž. Kadunc iz Ljubljane, investitor mostu je Uprava za ceste LRS, ki je vložila v to gradnjo približno 30 milijonov dinarjev.

»Leta 1943 smo prejšnji gradski most porušili partizani po nalogu komandanta Staneta, danes pa vidimo, da bomo tudi starji borci še korakali po novem, veliko lažšem mostu. Čestitamo k otvoritvi vsem domačinom!« je v imenu starih borcev in aktivistov naročil tovariš Šegina in se z ostalimi vred veselil nove delovne zmage.

Ustanovljajmo mlečne restavracije in široko omrežje obratnih menaj

O vseh organizacijskih pripravah bodo člani krajevnih komisij te dni podrobno seznanjeni. Lahko pa dobijo podrobnejša pojasnila tudi pri okrajnem štabu v protituberkuloznem dispanzerju v Novem mestu, ki bo v tisku in na predavanjih prebivalce s občin našega okraja v teh tednih še podrobneje seznanil z nalogami fluorografiranja.

Fluorografiranje do zadnjih podrobnosti. Matični uradi pripravljajo spiske vseh oseb, ki se morajo obvezno udeležiti množičnega slikanja pljuč, o čemer je OLO Novo mesto izdal 9. februarja letos poseben odlok. Te spiske bodo člani krajevnih komisij po vaseh primerjali in ugotovili njihovo točnost. Hkrati bodo člani teh komisij podrobno poučili prebivalstvo o namenu in načinu akcije, poskrbeli bodo za razdeljevanje letakov po vaseh in naseljih, pomagali bodo organizirati predavanja za ljudstvo in pod.

Na podlagi spisikov bo okrajni štab sestavil končni načrt, v katerem bodo zajeti tudi glavni podatki: naziv fluorografske baze (kraj, slikanja), število oseb, ki pridejo v ta kraj na slikanje, sezonski vasi, točen čas začetka slikanja, podatki o krajevnih električnih pogojih, najbližji pošti oz. telefonu in pod.

Ob prazniku v Trebnjem

VRSTA PROBLEMOM PRED LJUDSKIM ODBOROM IN SVETI — ALI V KMETIJSKI ZADRUŽI RES NE BO ČISTIH RAČUNOV?

Skrbne priprave za praznovanje občinskega praznika v Trebnjem, ki bo že tretjič 15. maja, so še posebej razbujale vse organizacije in društva. Priprave vodita občinski ljudski odbor in občinski odbor ZB, sodelovali pa bodo pevci iz Trebnjega in Šentlovanca, TVD Partizan, gosilci, godba iz Trebnjega, mladina, KUD, kolektivni in ostala društva in organizacije. Ob tako mpozidnih pripravah bo imelo praznovanje globok kulturno-zgodovinski pomen in značaj vseljidskega praznika cele občine. Poleg številnih kulturnih prireditev se bodo prebivalci občine spet zbrali pred spomenikom padlih borcev 15. maja dopoldne ter se poklonili njihovu spominu.

Ne bo odveč, če ob prazniku omenimo tudi nekatere probleme, s katerimi se dnevno spopada občinski ljudski odbor in katerih rešitev ni odvisna samo od njega in svetov, pač pa od vseh prebivalcev. Praznovanje občinskega praznika naj ima poleg zgodovinsko-kulturnega pomena tudi nalogo, da poveže vse ljudi v občini v prizadevanju za reševanje različnih gospodarskih problemov.

Občinski ljudski odbor in svet za gospodarstvo se trudita, da spravi spet v obratovanje opreknovo v Račnem selu. Nastavili so novega upravnika in pričeli s pripravami za proizvodnjo opeke, ki jo zelo primanjkuje. Radi bi krili vsaj domače potrebe. Gline je dovolj, stroji tudi imajo, težave so le z obratnim kreditom. Če, da bo navzile težavam opreknova se letos obratovala in postala najmočnejše podjetje v občini.

V občini je tudi nekaj obrtnih podjetij socialističnega sektorja, med katerimi je najmočnejše združeno mizarstvo v Šentlovanu. Podjetje si je v zadnjem času uredilo nove prostore in tako povečalo dejavnost. Ostala podjetja, razen čevljarstva v Trebnjem, pa so šibka. Nimajo primernih prostorov in strojev, predvsem pa manjka dobrih organizatorjev, ki bi se zavzeli za rast socialističnih podjetij. Občinski ljudski odbor in svet za gospodarstvo velikokrat razpravljata o tem ter se trudita, da bi okrepila socialistični sektor gospodarstva, brez katerega ni splošnega napredka. Resne skrbi povzroča občini že več let splošna kmetijska zadru-

ga v Trebnjem. Vse ostale zadruge v občini bolje posujejo kot trebnjska. Res tudi ta zadruga dobro posega v odkupe, saj odkupni okoli 80 odstotkov za prodajo namenjene živine (govod in praševce) ter okoli 90 odstotkov viškov kmečkih pridelkov. Samo v preteklih mesecih je odkupila in prodala nad 350.000 kg krompirja, znatno količino jaje ter skupin in pol milijona dinarjev. Od kredita je zadruga plačevala dnevno 1.000 dinarjev obresti, 300.000 dinarjev pa je imela strojne zaradi arbitražnih postopkov, ker ni redno plačevala obveznosti. Upravni odbor ni vedel za tako stanje, pa tudi na občnem

zboru so ga prikrili, tako da so prikazali maržo za neprodano blago, med katerim je veliko tudi nekurantnega. Verjetno bo obračun spet pokazal izgubo na mestu dobička. Kako dolgo bo tako poslovanje še trajalo, se upravičeno sprašujejo zadrugniki.

Precej je tudi komunalnih stvari, ki teže ljudski odbor. V občini je 8 šol. Vse imajo slabo opremo, na Čatežu in v Trebnjem pa je kritično vprašanje prostorov. Gradnja vodovoda se je ustavila nekje na okrajni meji. Zakaj, ni povsem jasno. Občinski ljudski odbor pripravljaj načrt za kanalizacijo vase, potrebno pa bi bilo vsaj skozj našega centra, čisto, da ne bi bilo toliko blata in prahu. Huda je tudi stanovanjska sitka. Mnogo delavcev in uslužbencev stanuje v Trebnjem, delovno mesto pa imajo daleč stran v drugem kraju. Med temi je samo železničarjev 90. Ti tudi ustvarjajo stanovanjski fond, kjer so zaposleni.

Praznovanje občinskega praznika naj bo zato tudi mobilizacija vseh naprednih sil v občini za skupno reševanje vseh problemov, ki živo zanimajo občane trebnjske občine.

Mesece dni nas še loči od pomembne zdravstvene akcije v novomeškem okraju: v 8 občinah (razen hekokranjskih) bodo posebne skupine fluorografirale prebivalstvo, staro nad 15 let. Že pred štirimi leti je bilo opravljeno množično slikanje pljuč, ki pa takrat ni dočela uspeha. Prebivalstvo novomeškega okraja se takrat žal ni udeležilo tega koristnega slikanja tako, kakor bi bilo treba.

Kaj hočemo doseči s tako obsežno zdravstveno akcijo? Z množičnim slikanjem (fotografiranjem) pljuč vseh nad 15 let starih prebivalcev hočemo zdravniški odkriti vsa obolenja pljuč, predvsem vse tuberkulozne bolnike, raka in srčne bolezni. Če taka akcija ne zajame vseh ljudi, ni uspeha. Saj se še dobro spominjamo, koliko smrtnih žrtev je pobrala tudi po naših krajih zahrbita tuberkuloza (Jetika), proti kateri nekdo nismo poznali zdravil. Danes moder- na znanost tuberkulozo uspešno zdravi. Treba je le, da bolnika pravočasno odkrijemo in natoptimo na brezplačno zdravljenje. Če pri množičnem slikanju pljuč malomarneži (zostanejo od pregleda, je morda delo v celi občini zaman. Kdo ve, če niso prav ti, ki niso prišli k brezplačnemu slikanju, torej k zdravniški pomoči, okuženi z jetiko in njeni prenašalci? Zato

PREBIVALCEM NOVOMEŠKEGA OKRAJA!

Zadnja leta smo v prostovoljnem krvodajalstvu dosegli v naši republici lepe uspehe. Znano je, da brez transfuzije (prenosa krvi) ni sodobnega zdravljenja. Mnogo hudih bolezni, ki so bile do nedavna še neozdravljive, danes uspešno zdravimo s transfuzijo krvi. Samo lani je v Sloveniji 25.000 prebivalcev brezplačno dalo nad 6 ton krvi, od tega v bivšem novomeškem okraju 772 krvodajalcev 177 litrov krvi. Hkrati pa je v lanskem letu novomeška bolnišnica dobila iz ljubljanskega centralnega transfuzijskega zavoda nad 250 litrov krvi, te dragocene tekočine, ki je že tolikim ljudem v zadnjem hipu rešila življenje.

Bolnišnica v Novem mestu bo v kratkem uredila v svojih prostorih transfuzijsko postajo, v kateri bodo prostovoljni krvodajalci enkrat ali največ dvakrat na leto darovali po četrt litra krvi; z njo bodo zdravniki reševali življenja tistim tovaršim in tovaršicam, ki bi brez pretoka podarjene krvi lahko podlegli boleznim ali poškodbam. Novomeška bolnišnica je doslej edina večja zdravstvena ustanova v Sloveniji, ki take postaje še nima. Na pribl. 400 bolniških posteljah v bolnišnici se zdravi iz dneva v dan zaradi najrazličnejših težjih in težkih bolezni prav toliko bolnikov, ki morajo prestajati različne operacije, pri katerih je vedno znova potrebna človeška kri. Neštetim materam je bilo rešeno življenje ob porodih prav zaradi človekoljubnega razumevanja številnih krvodajalcev, ki so darovali kri za bližnjega. Poraba krvi narašča tudi v novomeški bolnišnici in moramo ustanovitev nove transfuzijske postaje na Dolenjskem samo toplo pozdraviti tako iz socialnih kakor splošnih človekoljubnih načel.

Da pa bo nova transfuzijska postaja v novomeški bolnišnici lahko delala in nudila uspešno pomoč pri zdravljenju bolnikov iz vseh področij Dolenjske, nujno potrebuje prostovoljne krvodajalce. Le-ti naj bodo zdravi, odrasli ljudje s področja vseh občin novomeškega okraja. Transfuzijska postaja bo potrebovala okoli 2000 krvodajalcev. Rdeči križ vabi zato vse svoje člane in ostale državljanje, da se pripravijo za krvodajalce in vpišejo svoje ime v častno knjigo krvodajalcev. Nikoli ne vemo, kdaj bodo darovano kri potrebovale morda prav naše matere, žene, sestre in bratje! Zavedajmo se, da je krvodajalstvo eden izmed dokazov naše socialistične državljanске zavesti in našega človekoljubja, razvita zdravstvena služba pa pogoj za višjo življenjsko raven našega naroda.

Prijavimo se nesebično v vrste prostovoljnih krvodajalcev, podprimo plemenite napore zdravstvene službe našega okraja in naše socialistične skupnosti!

VREME

ZA CAS OD 10. DO 20. MAJA

V začetku druge polovice tekočega tedna nekaj padavin, sicer do konca tedna večinoma jasno vreme. V prihodnjem tednu večkrat nevihtne padavine, vendar bo prevladovalo ugodno, večinoma sončno vreme.

(Napoved priredit. V. M.)

Delo organizacij Socialistične zveze

Plodna seja plenuma občinskega odbora SZDL Novo mesto

Tri probleme so v glavnem obravnavali na razširjeni seji občinskega odbora SZDL Novo mesto 24. aprila: organizacijska vprašanja, analiza volitev v organe delavskega samoupravljanja in problematiko kmetijstva. Po vsebini in razpravi je bila seja izredno plodna in prav bi bilo, da bi ista vprašanja obravnavali na vseh organizacijah SZDL in na množičnih sestankih.

Občinski odbor je prešibak, da vsem lahko nudil zadostno pomoč pri delu. Pri letošnjih volitvah delavskih svetov je bil dosežen precejšen napredek glede krepitve organov delavskega samoupravljanja zlasti z izvolitvijo večjega števila mladine. Vse premalo pa so člani organov delavskega samoupravljanja poučeni o splošni problematiki podjetja in celotnem gospodarstvu v državi. Premalo je povezave med člani zbora proizvajalcev in proizvajalci. Kolektivni so premalo razpravljali o novih gospodarskih smernicah; obračuni do sedanjega gospodarjenja v podjetjih niso bili podani kolektivno dovolj jasno.

Občinski odbor SZDL pripravljala obvezen seminar za novovoljene članske delavskih svetov in predsednike sindikalnih podružnic. Na tem seminarju bodo preštetil osnove družbenega upravljanja v podjetjih in našem celotnem gospodarstvu. Poleg tega bo vsak mesec pri svetu za gospodarstvo občinskega ljudskega odbora posvet članov delavskih svetov za izmenjavo izkušenj. Seminar za izvoljene članske delavskih svetov se bo pričel ta mesec in bo trajal delj časa, bo pa samo v popoldanskem urah.

Medtem ko odbori SZDL na območju mesta in bližnje okolice dokaj aktivno delajo, tega ni mogoče reči za podeželske odbore. Število članov ni zadovoljivo. Vse preveč leži delo v vaških organizacijah samo na rami enega ali dveh članov. Najslabše so organizacije v Zdinjahi, Lešnici in v nekaterih podgorjanskih vaseh. Zato bo treba nekatere manjše in nedelavne organizacije združiti. To se je pokazalo koristno pri združitvi organizacij Ločna in Mačkovec in tudi drugod. Na območju bivše občine Šmarjeta dela organizacija SZDL ni čutili po krivdi odborov. Posebno mladina je voljna delati, toda nima pomoči.

Medved se je lotil junca

1. maja letos je velik medved prišel do živine, ki se je pasla na pašniku v bližini Podgrada

Težko je reči, kaj mu je padlo v glavo, da se je lotil živine, saj doslej ni bil znan tak primer, čeprav je na območju našega okraja dokaj medvedov. Kosmatinec je najprej ranil kravo, potem pa se je lotil 350 kilogramov težkega junca in ga hudo poškoval. Junca so morali priložno zaklati. Lastnik bo dobil odškodnino.

Nova številka Uradnega vestnika

V 4. številki Uradnega vestnika okraja Novo mesto je izšlo 7 odlokov in sklepov OBLO Novo mesto in Trebnje, objavljene so razne volitve in imenovanja, bilanca Splošnega mizarstva Dvor, v neuradnem delu pa je poročilo Okrajne vojniške komisije in razpis nezasedenih delovnih mest pri OLO.

Zdravilišče Dolenjske Toplice odprto

10. maja so odprli socialnim zavarovalcem in drugim gostom zdravilišče Dolenjske Toplice, ki so postale po sklepu OLO zdravstveni zavod. V zimskih mesecih so lepo preuredili prostore zdravilišča odnosa razsvetljave. Za goste je v Dolenjskih Toplicah vestransko dobro preskrbljeno.

Slab odnos do članstva in dela v organizaciji SZDL kažejo nekateri uslužbenci in delavci. V Črmošnjicah pri Stopičah je eden uslužbencev, ki niso člani SZDL, prav teki primeri pa so tudi drugod. Občinski odbor SZDL se bo skušal preko podjetij in sindikalnih organizacij pogovoriti s takimi ljudmi. Na Kamenskih so oživilo organizacijo in pridobili 46 novih članov.

Zaradi boljše povezave in pomoči vaškim odborom bi kazalo organizirati še medkrajne odbore kot vmesne organe med občinskimi in vaškimi odbori. V občini je 65 vaških odborov in

stije, da se kmetje v oddaljenih krajih veliko bolj zanimajo za napredno kmetijstvo ko kmetje v neposredni okolici mesta, zlasti v okolici Novega mesta in Črmošnjic, kjer je največ industrije. Ti kmetje imajo za razmeroma majhne presežke, ki jih dajejo na trg. Velike dohodeke zaradi bližnje tržišča. — In prav ti kmetje se najmanj zanimajo za dobra semena, za umetna gnojila itd. obnem pa so največkrat najhujši kritičarji vsake uredbe.

Zivljenjska raven današnjega časa in taka kmetijska proizvodnja kot v prejšnjem stoletju, ne gresta skupaj. To mora prevideti vsak Kmetijski proizvajalec, ki bodo morali spoznati, da je rešitev samo v modernem kmetovanju. Potrebno se je odločiti za tiste kulture, ki največ donosajo, in pridelovati predvsem za trg. Osnova kmetijskega napredka na vasi je kmetijska zadruga. Ta bo skrbelo za dobra semena, prav tako pa tudi za skupno vnovčenje pridevkov. Težnja po delitvi dohodka, ki se je še marsikje pokazala tudi na letošnjih občinskih zborih, bo morala zamenjati spoznanje, da je koristne dohodka vložiti za nakup dobrih semen, plemenske živine, strojev in drugih pripomočkov in koristnost so odvisne od tega, kako ravnamo z njim doma, v zbirnicah in med prevozom.

O higieni mleka

Novozgrajena novomeška mlekarica bo plačevala mleko tudi po čistoti, zato se seznanimo nekoliko s higieno mleka in higienskimi ravnanjem z mlekom. Vemo, da je mleko osnovna hrana ljudi ne glede na starost, ki vsebuje v lahki prebavljivi obliki vse hranilne snovi, ki jih potrebuje človeški organizem. Za dojenčke, predšolsko mladino in bolnike pa je sploh ne nadomestljivo. Njegova uporab-

nost, kakovost in koristnost so odvisne od tega, kako ravnamo z njim doma, v zbirnicah in med prevozom. Mnogi naši kmetje še premalo pazijo na čistoto hleva in živine, snago pri molži, na čisto posodo in na ravnanje z mlekom po molži. Razumljivo, da se nekateri kmetje prav dobro zavedajo važnosti te snage in so lahko za vzgled ostalim. Higiena je odvisna od osebe, ki skrbi za hlev in upravlja z živino, ter od osebe, ki molze. Čeprav hlev ne ustreza vsem higienskimi zahtevam, je higiena mleka lahko dobra, če je živina očiščena, vime osušena, oprano in obrisano s suho krpo, če med molžo ne krmito živine, ne kidamo in ne pometamo hleva. Oseba, ki molze, naj prej očisti posebno čisto jopico ali plašč, ali si naj očisti obleko s ščetko, umije roke z milom in toplo vodo. Med molžo ne smemo molžiti prstov z mlekom. Prve curke mleka pomozemo v posebno posodo. Nadalje molzemo v čisto mlečno posodo.

Zakaj so potrebni ti ukrepi pri molži? Zato, da pride v mleko čim manj mikroorganizmov (pod mikroskopom vidnih majhnih bitij), ki so vzrok, da se mleko skisla, da se pokvari. Nalvež jih pride v mleko pri molži.

Da mleko ne dobi značilnega vonja po hlevu, ga po molži čimprej odnesemo iz hleva. Najbolje je, če ga odnesemo v sušilnici, ki je čist prostor, kjer za predčimo in hkrati prezračimo. Mleko naših kmetijskih gospodarstev ima čedilo za mleko. Pomagamo si z navadnim cedilom, v katerega damo oprano in prekuhano tkanino krpo, ki jo vsaki uporabnik operemo v mrzli vodi, nato pa v vreli vodi prekuhamo in osušimo po pomankljive.

Zimsko krmljenje prašičev

V zbirki poučnih brošuric Zveze združnic LRS, ki naj služijo izboljšanju in olajšanju dela naših združnic in kmetijskih gospodarstev sploh, je izšla prva brošurica, ki govori o ZIMSKEM KRMLENJU PRAŠIČEV. Brošurica sta napisala priznana strokovnjaka inž. O. Muck in inž. E. Eiselt. Snov je obdelana v geših in risbah. Vsako geslo ponazarje posebna risba. Na to poučno brošurico opozarjamo vse kmetijske zadruge, vse združnice in kmetijske gospodinjice. Stane samo 30 dinarjev in jo je založila založba »Kmetička knjiga« v Ljubljani, Miklošičeva 6, pri kateri se tudi naroča.

Kako bo z obračunom električne energije

7. aprila je bil v Ljubljani na sešedu uprave Elektroindustrijske skupnosti Slovenije sestanelek vseh referentov za tarife in prodajo električne energije iz proizvodnih elektrarn. Na tem sestanku so razpravljali o izvedbi Odloka Izvršnega sveta Ljudske skupnosti LRS o spremembah in dopolnitvah pravilnika o splošnih pogojih za prenos in električno energijo iz javnega omrežja LRS Slovenije, ki je izšel v Uradnem listu LRS št. 37-146 z dne 19. septembra 1955 in tozadevno odredbo o določitvi rokov za naba, roba in montažo merilnih naprav električne energije. (Uradni list LRS št. 1-29 z dne 15. marca 1956).

Bistvo citiranega odloka je, da se v Ljubljani, ki je izšel v Slovenskem poročevalcu 21. aprila pod naslovom »Postopna ukinitve pavšalnega obračunavanja električne energije« ter se glasi:

Pavšalno obračunavanje električne energije je postalo v Sloveniji v zadnjih letih pereč problem. Bistvo pavšalnega obračunavanja je v tem, da se poraba posameznega odjemalca ne meri po številu, ampak se ocenjuje na podlagi pravih odjemalcev. Vih porabnikov (žarnice, kuhinjski, kof. likalnikovi itd.) Razumljivo je, da pod takimi pogoji ni mogoče pričakovati, da bi vsak odjemalec trošil energijo gospodarsko in ekonomično, ker količina porabljene energije ne vpliva na njegovo udanost.

Številni odjemalci se je po volji približno podvojili. Vsem novim odjemalcem ni bilo mogoče dati števec, ko pa je bila proizvodnja števecov vsvojenoma do maja elektroindustrijske skupnosti na razpolago potrebnih finančnih sredstev.

Zdrava in higiensko pripravljena prehrana veča storičnost in daljša življenje

Maž odtok bo nedvomno pripomogel k boljši preskrbi odjemalcev z električno energijo, ker bo preprečil neodgovorno trošenje električne energije, katere namreč zaradi primanjulke. Glede rokov, v katerih morajo biti nabavljivi in montirani števeci pri sedanjih pavšalnih, je izdal uredbu Državni sekretariat

Razem tega predpisuje odlok, da se morajo montirati števeci tudi pri sedanjih pavšalnih. Števec za odjemalce po tarifni kategoriji za gospodinjstvo, morajo nabaviti hišni svetilni oziroma lastni ali upravitelji zgradb, za odjemalce drugih kategorij pa odjemalci sami.

Tako morajo biti za tarifno kategorijo »motorji in aparati« montirani števeci do konca leta 1955, za kategorijo »razsvetljava družinskih prostorov« do konca junija 1957, za tarifno kategorijo »razsvetljava poslovnih prostorov« do konca leta 1957, za kategorijo »mehanske in gradbeniške« do konca leta 1957, v ostalih krajih pa do konca leta 1958. Navedeni roki so razdeljeni na kvartale in sicer po abecednem redu naselij oziroma mestnih ulic.

Ce v določenih rokih merilne naprave ne bodo montirane, bo dobavitelj primoran ustaviti nadaljnjo dobavo toka. Zato je priporočljivo, da si odjemalci oziroma hišni svetilni oziroma števec čimprej, ker je možno, da jih bo pri nastajajočem povpraševanju začeli grmanjkovati. Isto velja tudi za instalacijske materiale, ki je skoraj vedno potreben pri montiranju števecov, saj se mnogi ne instalirajo v tem oziru zelo pomankljivo.

S skupščine okrajne trgovinske zbornice

OBRATNI KREDITI, PROSTORI, PREVOZNA SREDSTVA IN KADRI glavna vprašanja za nadaljnji razvoj trgovine

Trgovina je v našem gospodarstvu posrednik med proizvodnjo in potrošnjo, je natančen registrator kupne moči prebivalstva, njegovih zahtev in želja, s tem pa tudi zanesljiv svetovalec proizvajalca. Trgovina mora po najkrajši in seveda najcenejši poti posredovati blago od proizvajalca do potrošnika. V kolikor dostaj trgovina ni bila v celoti kos tej nalogi, so bili vzrok za to številni razlogi. Lahko pa trdimo, da se odgovorni ljudje v trgovini zavedajo vloge trgovine v našem gospodarstvenem sistemu, kar je pokazal tudi občni zbor Trgovinske zbornice 20. aprila v Novem mestu.

KAJ VSE OVIRA VEČJI RAZMAH NAŠE TRGOVINE

V izredno plodni razpravi so deležali na skupščini obravnavali zlasti vprašanja, ki ovirajo še uspešnejše poslovanje trgovine. Na splošno imajo trgovska podjetja premalo obratnih kreditov. Kredite je treba povečati zlasti kmetijskim združbam in ostalim trgovinam na drobno, sorazmerno pa tudi podjetjem na debelo. Dosedaj so vse prošnje za povečanje obratnega kredita ostale brez odговora. Naredna preiskava z nekaterimi vrstami potrebnega blaga je velikokrat posledica premašnje obratnega kredita. Še vedno večja praksa, da nekatera proizvodna podjetja zahtevajo plačilo vnaprej. Odločno se je treba boriti proti monopolom v trgovini kot tudi proti prevelikemu številu posrednikov. Čeljska cinkarna prodala celotno produkcijo mo-

Dvigajmo higieno v naših živilskih obratih!

dre galice samo dvema podjetjema v Sloveniji. Tako so vsa ostala trgovska podjetja primorana, da od teh dveh grozostov kupujejo galice, kar blago samo podraži. Prav tako je treba odpraviti dražena mesta za uvoženo blago, posebno za živilske predmete in namesto teh določiti maržo. Kontrolo kvalitete živil je treba izpopolniti. Nepravilno in seveda dosti dražje je, če kontrolirajo kvaliteto živil šele pri grosistov ali celo detajlistu. To kontrolo bi bilo potrebno uvesti predno gre blago iz tovarne. Tako tma na primer novomeška engro podjetje ROG sedaj v skladišču okoli 8 vagonov moke, ki jo ugotovitev živilskega laboratorija ni primerna za prehrano ljudi. Če bi moko kontrolirali pri odvozu iz mlina ali vsoj na železniškem križišču v Sevnici, bi odpadli stroški dvakratnega prekladanja in prevoza do skladišča in nazaj. Taki primeri se dogodijo večkrat. Veliko so na skupščini razpravljali o odkupu kmetijskih pridevkov in živine. V tem pogledu je bil dosežen lep napredek, vendar še ni zadovoljivo. Delegat iz Dobrnika je povedal, da je na njegovem območju ostalo neodkupljenih okoli 5 vagonov presnega žela, po drugi strani pa novomeška trgovina z zelenjavo in sadjem ter tudi goštanjska podjetja kupujejo kile zelje v Ljubljani do dokaj visokih cenah. Ni dovolj samo odkupiti, potrebno je nati tudi kupca za odkupljeno blago! V tem oziru naj bi v bodoče trgov-

SPOSODNEGA KADRA SE NI DOVOLJ

Z zadovoljstvom so na skupščini ugotovili, da kriminalni in trgovini pada. To je zasluga strokovnega znanja uslužbencev, pa tudi večje zavest in čista su-

odgovornost. Zaradi slabega kadra je bilo veliko napak, pa tudi zaradi neznanja, kar pa se zboljšuje. Potreba po strokovnem in izurjenem kadru v trgovini so še vedno velike. Ni bilo prav, da je bila ukinjena v Novem mestu srednja ekonomska šola. Vajensko šolo je treba vsakokrat obdržati in jo še okrepiti. Govorice, da bo tudi ta opuščena, so neutemeljene. Čimprej bo treba najti rešitev za vajenski internat in, po možnosti, tudi za šolo. Kot doslej, si bo zbornica tudi v bodoče prizadevala za strokovno izpopolnjevanje v trgovini zaposlenih ljudi. Predavanja o ravnanju in varovanju z živili, ki jih je organizirala po vsem okraju, so bila zelo koristna in potrebna. Posebej so delegati poudarili, da je treba še vendar pričeti z obnovo trgovskih lokalov, zlasti v mestih. Posamezni lokal z več kot 50 let staro in izrabljeno opremo ter neurejenimi izločbami so v resnici vse prej kot primerni ter higienični. Večji obratni krediti, boljši lokalni in skladišča, močnejši proizvodni park, enoten nastop na tržišču ter strokovno in politično izobraževanje kadrov so pogoj, brez katerih trgovina ne bo mogla izpolnjevati naloge, ki jih nalaga naše gospodarstvo. Nov upravni odbor, ki so ga izvolili na skupščini, bo gotovo nadaljeval uspešno delo dosedanjega. Za predsednika je bil ponovno izvoljen tovariš Jože Gačar, delegat trgovske podružnice »Zelenina« v Novem me-

Novolesovcem

Delovni kolektivi NOVOLESA, obrat lesne galanterije v Novem mestu je prejel od američke tvrdke NEVCO iz New Yorka kot darilo lep radijski sprejemnik. Darilo je kolektivni poslanila skupno s posebnim darilnim pismom navedena firma kot priznanje za solidno poslovanje in dobro kvaliteto izdelkov. Vse to je dobil prejemnik v darilo kolektiv, so plačali za podarjeni sprejemnik blizu 50.000 dinarjev uvozne carine.

Od tedna do tedna

V zadnjih štirih letih je predsednik republike Tito petkrat potoval prek meja Jugoslavije in obiskal druge dežele. Pozdravili so ga prebivalci Velike Britanije, imeli je razgovore z državnikom Grčije in Turčije, odšel je v Indijo in Burmo še nadalje utrjeval prijateljske vezi z azijskimi narodi in napovedal je njegov obisk v Etiopiji in Egiptu obrodil lepe sadove v prid miru in tem delu sveta.

Francija je osma dežela, ki jo je v zadnjih letih obiskal predsednik Tito. Tudi to potovanje ni bilo zgolj uljudnostnega značaja. Namen je bil jasen in cilj določen: pospešiti je treba mednarodni razvoj, da bi čimprej napočili tisti trenutek, ko bodo krotki sodelovanja in enotnosti Evropejcev vnovič postale odločilni činitelji pri ureditvi razmer na tej naši evropski celini z mnogimi komaj zajelenimi ranami in s številnimi odprtimi vprašanji, ki terjajo mirolovno ureditev.

Kar zadeva odnose med Francijo in Jugoslavijo, je predsednik Tito močniti za njihov razvoj črtal v odgovoru na zdravico predsednika francoske republike Cotyja z naslednjimi besedami: »Med nami ni kakih bistvenih elementov, ki bi nas mogli in smeli ovirati na poti vsestranskega, karistnega sodelovanja.«

In res, med obema deželama je možno vzpostaviti še tesnejše medsebojno sodelovanje, ker ju ne družijo zgolj prijateljstvo, skovano v dveh svetovnih vojnah v boju proti skupnemu sovražniku. Dejstvo je, da imata zunanji politiki Jugoslavije in Francije mnogo stičnih točk, veliko skupnih ciljev. Najtejnjo jih nekaj:

Oba deželi se zavzemata za dejansko uresničenje načel mirne in aktivne koeksistence med državami z različno družbeno ureditvijo.

Oba deželi delata za to, da bi se začelo novo poglavje v zgodovini diplomacije, v katerem bodo prevladovala značilnosti aktivne diplomacije, ki ni preračunana na cenene propagandne učinke.

Oba deželi sta globoko zainteresirani na tem, da bi se naposled res dejansko lotili problema razorožitve, da bi potem lahko v vzdušju zaupanja pripravili podlago tudi za poravnava drugih sporov.

Oba deželi je zgodovina poučila, da ne moreta biti ravnodušni do tako imenovanega nemškega vprašanja.

Oba deželi imata kaj podobne poglede na problem gospodarske pomoči nerazvitiim deželam in obe sta za premošitev prepada med Vzhodom in Zahodom, za odstranitev dediščne hladne vojne sploh.

Seveda so med politiko obeh dežel tudi razlike. Francija je članica Atlantskega pakta, Jugoslavija je za posledno proti vojaškimi paktom in vezavam v okviru blokov. Se bi lahko naštel nekatere razlike, toda bistveno je, da le-te nikakor ne morejo otežiti stičnih točk med obema državama, širokega področja, na katerem je možno plodno prijateljsko sodelovanje.

Prepričani smo, da bo to pokazalo v polni meri tudi zaključno skupno poročilo o razgovorih med maršalom Titom in njegovimi sodelavci ter najvišjimi francoskimi predstavniki, ki bo objavljeno danes, ob zaključku obiska.

Razen tega pa priča o prijateljstvu med obema deželama tudi izredno toplej sprejem, ki so ga predsednik Titu priredili ne le uradni predstavniki Francije, marveč tudi preprosti ljudje v vseh krajih, ki jih je Tito obiskal.

Pogajanja o razorožitvi v ožjem obdobju OZN za razorožitvev so nameso stvarnih obehov, da bo kmalu prišlo do znižanja vojaških stroškov in do ublažitve tekmovalna v oboroževanju — prinesla zgolj lepe besede, na koncu pa še medsebojne obdolžitve. Zahodni predstavniki vale krivdvo za neuspeh pogajanj na sovjetskega predstavnika Gromika, ta pa trdi ravno nasprotno. Problem je torej še vedno na mrtvi točki.

Generalni guverner Cipra John Harding je odločil, da bodo izvršili smrtno kazen nad ciprskim mladincem Mihaelom Karaliosom. Na prošnjo grškega parlamenta se je za pomilostitev Karaliosa zavezal tudi predsednik naše Skupščine Moša Pijade. Spomenico z zahtevo po izpustitvi je podpisalo poldrug milijon Grkov. Odlok guvernerja Hardinga je še bolj zaostri napetost na Cipru in povečal ogorenje v Grčiji.

V nedeljo je bilo zaključeno zasedanje sveta ministrov Atlantskega pakta. V zaključnem poročilu je poudarek na tem, da »sedanji položaj omogoča nadaljnje mirujočne pobude«. Glavna točka dnevnega reda je bila razširitev dejavnosti Atlantskega pakta na nevojska področja.

Podpredsednik kitajske vlade Teng Cu Hui je izjavil, da prevladuje zdej v kitajskem kmetijstvu socialistični zadržni sistem. V 1,8 milijona kmetijskih proizvajalnih združenj iz združenih 90% kmetijskih gospodarstev.

Direktor ameriškega urada za mednarodno sodelovanje Holyster je zahteval od Kongresa 4,9 milijard dolarjev za pomoč tujini v prihodnjem proračunskem letu. Od tega bi odpadlo na vojaško pomoč okrog tri milijarde dolarjev.

V TEM TEDNU NABIRAMO SLEDEČA ZDRAVILNA ZELIŠČA

Cvete črnega trna — oparnice, 400 din;
Rastlino dišeče perle — valdmajster, 120 din;
Lubje krhlike, 60 din, in vsa zelišča kot so bila objavljena v zadnji številki Dolenjskega lista.

Zasedanje delavskega sveta SGP »PIONIR«

4. maja dopoldne je bilo v dvorani Pionirja prvo zasedanje novovoljenega delavskega sveta SGP »Pionir«, na katerem je bil izvoljen za predsednika Anton Vovk, 7 članov in prav toliko namestnikov pa so izvolili v upravni odbor podjetja. O delu upravnega odbora v preteklih dveh letih je poročal dosedanji predsednik UO in sedanji v. d. direktorja Ivan Kobčvar, o čemer bomo obširneje poročali prihodnji teden.

Inozemsko priznanje Novolesovcem

Delovni kolektiv NOVOLESA, obrat lesne galanterije v Novem mestu je prejel od američke tvrdke NEVCO iz New Yorka kot darilo lep radijski sprejemnik. Darilo je kolektivni poslanila skupno s posebnim darilnim pismom navedena firma kot priznanje za solidno poslovanje in dobro kvaliteto izdelkov. Vse to je dobil prejemnik v darilo kolektiv, so plačali za podarjeni sprejemnik blizu 50.000 dinarjev uvozne carine.

opravek

V članku »Neizkoriščene možnosti« v predzadnji številki »Dolenjskega lista« je napravil tiskarski škrt grdo napako v tretjem odstavku, ki se mora glasiti takole: V celi Beli krajini ni enega podjetja ali ustanove, ki bi dala izdelati vsaj eno kolekcijo vseh izdelkov za vzorec. Kako naj gre, potem izdelki v denar. Če ni niti vzorcev na razpolago,

Slovesno smo DAN DELOV

Vreme nam ob letošnjem prvem maju ni bilo naklonjeno, saj je deževje tik pred praznikom preprečilo mnogo izletov in odprtih prireditev. Navzlic temu pa je bilo vzdušje v vseh krajih zares praznično in še v večji meri kakor doslej so tudi kmetje praznovali 1. maj z devlovnim odnohom. Slavja so se začela:

V Novem mestu

Že 26. aprila zvečer, ko je bila na lepo okrašenem Glavnem trgu slavnostna akademija v počastitev 27. aprila, obletnice ustanovitve OF. Igrala je Mestna godba, o 27. aprilu in 1. maju pa je govoril predsednik občinskega odbora SZDL Ludvik Golob. Zdrženi pevski zbori PD Dušan Jereb, »Novoteksa« in braljske Svobode so lepo zapeli več pesmi, prireditve pa so zaključili z Internacionalno. Mladinska organizacija na gimnaziju je priredila prvomajsko proslavo v soboto 28. aprila v dvorani DLP z lepo pripravljanim sporedom. Kolektiv »Novoteksa« je organiziral 29. aprila celodnevni izlet v Semiču, mnogi drugi kolektivi pa so priredili vrsto internih proslav. 1. maja zjutraj je igrala budnica Mestna godba, povsod pa so vihrale zastave s hiš, medtem ko so bile izložbe lepo okrašene.

Slavje v Črnomlju

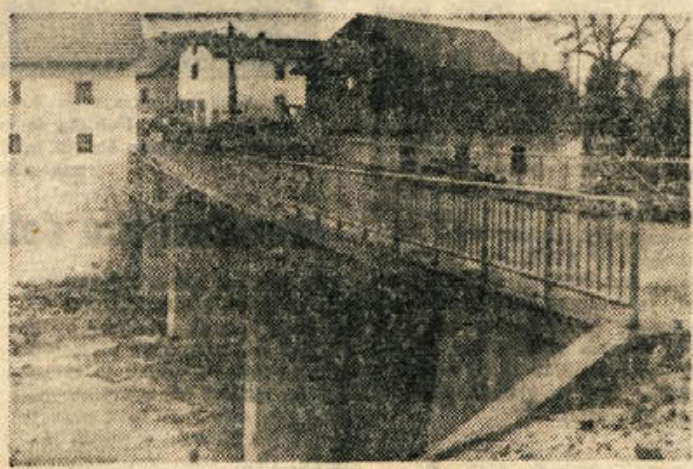
Delovni ljudje Bele krajine so pričakali letošnji praznik dela zelo praznično. Naselje z nesevljem, vas z vasio se je kosala, kdo bo postavil višji in lepše okrašen maj.

Kolektivni po podjetjih in ustanovah so imeli interne proslave že v soboto pred praznikom. Stevilni Črnomljanec in okoličanci so se pripravljali, da obiščejo Mirno goro. Mnogi obisk je zavrla nestalo slabo vreme in le oni, ki niso hoteli kloniti, so se podali na predvečer 1. maja na Mirno goro, kjer so v prav lepem pomladanskem vremenu preživeli največji delavski praznik. Najbolj pestro so praznik pričakali rudarji iz Kanjarice. Zborovanje v proslavo 1. maja so imeli že v soboto popoldan. V nedeljo pred praznikom so dvignili sredi Kanjarice zelo visok maj. Na predvečer praznika so imeli proslavo s pestrim programom v svoji dvorani. Po proslavi so se prepeljali na Maverlen, kjer so podkurlili velik kres, viden po vsej Beli krajini, ob njem pa so rudarji z družicami zapeli več patrizanskih in narodnih pesmi. Na praznik so v zgodnjih jutranjih urah z odstreljevanjem min opozorili na slavnostni dan vse prebivalstvo od Kanjarice do Črnomlja. 1. maja so kanjarški rudarji sprejeli v goste tudi

svoje stanovske sotovaršje iz Trbovelj. Trboveljski rudarji so bili nad preživetim prijetnim majskim praznikom navdušeno zadovoljni in so odnesli s seboj v trboveljski revir prav lep spomin na Belo krajino.

V Šentjerneju

so organizirali lepo uspešno slavnostno akademijo, na kateri so sodelovali pevci, tamburši, recitatorji in Stanko Hladin, ki je govoril o delavskem prazniku. Mladinke Partizana so nastopile s prostimi vajami, folklorna skupina pa z narodnimi plesmi. 1. maja zjutraj je igrala godba na pihala budnico. Popoldne je bila na Vrhovnem pri Orehoviču proslava praznika dela, združena s praznovanjem občinskega praznika — spomina

Novi most čez Lahinjo v Gradcu

na ustanovitve Gorjanskega bataljona. Navzoči so bili predstavniki ljudske oblasti, organizacij in precej nekdanjih borcev. Govorila sta Stanko Hladin in Dodó Majzelj. Sodelovala je godba in šentjernejske »Strake«, po programu pa je bila prav pristrana zabava.

Kresovi v Suhli krajini

so 30. aprila zvečer naznanjali praznik dela, zlasti na Ajdovcu in v Hinjah. V Zuzemberku je prišlo precej domačinov iz vseh krajev Slovenije na prvomajski odhod. Partizan pa je priredil dramo »Via mala«, ki je bila v nedeljo zvečer zelo dobro obiskana. Na Dvoru je KUD s sodelovanjem šole in mladine priredilo akademijo, na kateri je sodeloval tudi domači orkester in pevski zbor odraslih. V Smihelu so igrali veselo enodejansko, pred njo pa govorili o pomenu 1. maja. — Praznično je bilo tudi v Hinjah in na Prevolah. Tu je mladina igrala Meškovo dramo »Pri Hrastovih«, na Selih pri Hinjah pa je bila proslava za šolsko mladino, prav tako tudi v Sela-Sumberku. Prvomajski proslavi so imeli tudi na

Lepju in Ajdovcu, kjer so igrali Klopčičevo igro »Matja«.

V Kostanjevici na Krki

so počastili 1. maj z vsakolenimi izletni ki koči na Potomu, kjer je vreme pokvarilo običajno množičnost. V mestu so vrtili slovenski film Vesno, šolsko vodstvo pa je razdelilo vsem otrokom brez staršev blago ali penilo. Pozdrav pomladi, otvoritev otroškega vrtca, igrača in letnega »elovadiča« so zavojilo slabega vremena preložit.

V Semiču

so proslavljali 27. april in 1. maj v zastavah in s kresovi, proslavo pa so imeli 28. aprila v proslavni dvorani, ki je bila nabito polna. Nastopili so pionirji in pi-

lonirke semičke šole z mladinkami obrata Telekomunikacij na Vrtačah. Govoril je predsednik občinskega odbora Socialistične zveze, sodelovala pa je tudi skupina tamburašev in folklor. 1. maja je razstavljala volnene in polvolnene tkanine (zlasti novitela volneni deleni), kamgarne, tweede ter tkanine iz stanične volne. Kamgarne Novoteksa so že dosegle znani po svoji kvaliteti in zato so tudi na razstavi obiskovalci z zanimanjem ogledovali okusne vzorce. Nov izdelek Novoteksa — rute, tiskane na volnenem delenu, bodo našle gotovo mnogo kupcev, o čemer pričaja zanimanje, ki so za zanje pokazale obiskovalke razstave. Izmed donjalnih razstavljalcev naj omenimo še tovarno Belokranjko, ki je razstavljala vrhne volnene tkanine ter razne vzorčne zavese. Industrija perila iz Novega mesta se je predstavila z razno moško konfekcijo, zlasti pa z moškim perilom.

Posebne oddelek razstave je bil posvečen različnim tkalskim napravam ter zgodovini tkalstva, v katerem so prevladovali mnogi zanimivi predmeti domačega tkalstva iz Bele krajine.

Razstava tekstila v Ljubljani je bila tako zanimiv prikaz, kaj zmore naša tekstilna industrija. Razočaran človek si izbira prijatelja previdno. Dobra knjiga vas pa nikoli ne razočara, zato je vaš najboljši prijatelj. Ali ste že naročili knjižno zbirko »Kmečke knjige za leto 1957? Za 309 din dobite štiri koriste in poučne knjige: Kmečke knjige za 1957, zanimivo povest Antona Ingolčiča U g a s t a d o t i n a, tretji zvezek dr. Grafenauerjeve Zgodovine slovenskega naroda in ing. Franceta Adamičeva Obnove našega sadjarstva.

Ce zbirke še niste naročili, storite to takoj! Vpisovanje naročnikov bo zaključeno 1. julija. Založba »Kmečke knjige«, Ljubljana, Miklošičeva 6.

Z Dolenjske je vsekakor največ zanimanja požel paviljon Novoteksa iz Novega mesta, ki je razstavljala volnene in polvolnene tkanine (zlasti novitela volneni deleni), kamgarne, tweede ter tkanine iz stanične volne. Kamgarne Novoteksa so že dosegle znani po svoji kvaliteti in zato so tudi na razstavi obiskovalci z zanimanjem ogledovali okusne vzorce. Nov izdelek Novoteksa — rute, tiskane na volnenem delenu, bodo našle gotovo mnogo kupcev, o čemer pričaja zanimanje, ki so za zanje pokazale obiskovalke razstave. Izmed donjalnih razstavljalcev naj omenimo še tovarno Belokranjko, ki je razstavljala vrhne volnene tkanine ter razne vzorčne zavese. Industrija perila iz Novega mesta se je predstavila z razno moško konfekcijo, zlasti pa z moškim perilom.

Posebne oddelek razstave je bil posvečen različnim tkalskim napravam ter zgodovini tkalstva, v katerem so prevladovali mnogi zanimivi predmeti domačega tkalstva iz Bele krajine.

Razstava tekstila v Ljubljani je bila tako zanimiv prikaz, kaj zmore naša tekstilna industrija. Razočaran človek si izbira prijatelja previdno. Dobra knjiga vas pa nikoli ne razočara, zato je vaš najboljši prijatelj. Ali ste že naročili knjižno zbirko »Kmečke knjige za leto 1957? Za 309 din dobite štiri koriste in poučne knjige: Kmečke knjige za 1957, zanimivo povest Antona Ingolčiča U g a s t a d o t i n a, tretji zvezek dr. Grafenauerjeve Zgodovine slovenskega naroda in ing. Franceta Adamičeva Obnove našega sadjarstva.

Ce zbirke še niste naročili, storite to takoj! Vpisovanje naročnikov bo zaključeno 1. julija. Založba »Kmečke knjige«, Ljubljana, Miklošičeva 6.

Z Dolenjske je vsekakor največ zanimanja požel paviljon Novoteksa iz Novega mesta, ki je razstavljala volnene in polvolnene tkanine (zlasti novitela volneni deleni), kamgarne, tweede ter tkanine iz stanične volne. Kamgarne Novoteksa so že dosegle znani po svoji kvaliteti in zato so tudi na razstavi obiskovalci z zanimanjem ogledovali okusne vzorce. Nov izdelek Novoteksa — rute, tiskane na volnenem delenu, bodo našle gotovo mnogo kupcev, o čemer pričaja zanimanje, ki so za zanje pokazale obiskovalke razstave. Izmed donjalnih razstavljalcev naj omenimo še tovarno Belokranjko, ki je razstavljala vrhne volnene tkanine ter razne vzorčne zavese. Industrija perila iz Novega mesta se je predstavila z razno moško konfekcijo, zlasti pa z moškim perilom.

Posebne oddelek razstave je bil posvečen različnim tkalskim napravam ter zgodovini tkalstva, v katerem so prevladovali mnogi zanimivi predmeti domačega tkalstva iz Bele krajine.

Razstava tekstila v Ljubljani je bila tako zanimiv prikaz, kaj zmore naša tekstilna industrija. Razočaran človek si izbira prijatelja previdno. Dobra knjiga vas pa nikoli ne razočara, zato je vaš najboljši prijatelj. Ali ste že naročili knjižno zbirko »Kmečke knjige za leto 1957? Za 309 din dobite štiri koriste in poučne knjige: Kmečke knjige za 1957, zanimivo povest Antona Ingolčiča U g a s t a d o t i n a, tretji zvezek dr. Grafenauerjeve Zgodovine slovenskega naroda in ing. Franceta Adamičeva Obnove našega sadjarstva.

Ce zbirke še niste naročili, storite to takoj! Vpisovanje naročnikov bo zaključeno 1. julija. Založba »Kmečke knjige«, Ljubljana, Miklošičeva 6.

Z Dolenjske je vsekakor največ zanimanja požel paviljon Novoteksa iz Novega mesta, ki je razstavljala volnene in polvolnene tkanine (zlasti novitela volneni deleni), kamgarne, tweede ter tkanine iz stanične volne. Kamgarne Novoteksa so že dosegle znani po svoji kvaliteti in zato so tudi na razstavi obiskovalci z zanimanjem ogledovali okusne vzorce. Nov izdelek Novoteksa — rute, tiskane na volnenem delenu, bodo našle gotovo mnogo kupcev, o čemer pričaja zanimanje, ki so za zanje pokazale obiskovalke razstave. Izmed donjalnih razstavljalcev naj omenimo še tovarno Belokranjko, ki je razstavljala vrhne volnene tkanine ter razne vzorčne zavese. Industrija perila iz Novega mesta se je predstavila z razno moško konfekcijo, zlasti pa z moškim perilom.

je bilo na Mirni gori precej izletnikov.

Prireditve v Metliki

Tudi Metlika je svečano proslavila obletnico ustanovitve OF in delavski praznik. V soboto 30. aprila zvečer se je na Trgu svobode pred spomenikom Belokranjskega partizanskega borca zbrala velika množica Metličanov in okoličanov. Na spodnji ploščadi grajskega vrta, okrašen z zastavami in zelenjem, je zbranim govoril o pomenu delavskega praznika ravnatelj gimnazije Ivan Zele. Vso svečanost so povzdignili tudi domača godba ter pevski zbor, tujakinja vojaške garnizije in metliškega prostovoljnega društva.

Na delavski praznik, 1. maja dopoldne, je mesni odbor Zveze borcev na metliškem pokopališču odkril spomenik sedem padlim borcem in štirim žrtvam fašizma, katerih ostanki so bili prejšnji mesec preneseni v skupni grob. Tako se je Metlika oddolžila zadnjim tihim junakom in tvorcem naše svobode, katerih imena se zdaj svečijo na črni marmornati plošči, ním v spomin in hkrati v znak naše hvalečnosti. Moški in gimnastijski pevski zbor ter godba na pihala so dali poudarek tej žalni svečanosti, na kateri sta govorila Božidar Flašman in predsednik ObLO Franc Jakljevič.

Osmutek spomenika in intimno urejeno okolje je zamislil stud. arh. Mladenc Hanzljeve.

Podobne prireditve pa so bile ob 27. aprilu in 1. maju tudi v Toplicah, Trebnjem, na Mirni, v Mokronoglu, Straži in naših ostalih krajih, kjer so delovni ljudje pozdravili praznik dela s cvetenjem, zastavami in v veseljem nad našimi delovnimi uspehi.

Izpit tekstilne industrije

Strokovna razstava tekstila v Ljubljani je pokazala, kako zelo se je razvila tekstilna industrija pri nas

Škoda le, da ni bilo hkrati kje ob strani označeno, kje je razstavljeno blago napredaj in po kakšni ceni. Takšna razstava gotovo nima same namena, prikazati, kaj naša industrija izdeluje, temveč bi predvsem morala pokazati našim ljudem, da so vsi ti izdelki za potrošnjo. Hkrati bi ob malo večji iznajdljivosti podjetij lahko pomenila tudi ta razstava dragocen stik med proizvajalci in potrošniki ter bi slednji gotovo dali še neke pobude, kakšno blago si želijo in kaj od naše tekstilne industrije pričakujejo. — V tem pa razstava ni popolnoma dosegla svojega namena.

V rojstni vasi narodnega heroja Jožeta Slaka-Silvota v Gorenji vasi pri Dobniku je ob vsaki vrsti pomembno vodo. Lani so vaščani zaprosili okrajni ljudski odbor za pomoč, da bi si zgradili valki vodnjak. OLO je njihovi prošnji ustrejel. Prav te dni so dokončali gradnjo valkega vodnjaka, ki ima prostornine 200 kubikov. Vode bo dovolj za vas, ki ima okrog 11 gospodinjstev. Vodnjak je zgrajen po higienskih predpisih. Vse delo so vaščani opravili sami in pri tem pokazali zelo veliko vztrajnost, saj delo ni bilo lahko. Sedaj bodo uredili še prostor okoli vodnjaka in zasadili drevesje, v bližini pa postavili tudi spomenik svojemu osvoboditelju Jožetu Slaku in ostalim padlim borcem. Vse to bo napravljeno do 22. julija, ko minejo čim bolj svečano praznovati Dan vstaje.

Tudi v Dolnjem Vrhu se pripravljajo na gradnjo vodnjaka, saj tudi pri njih ni lahko z vodo. Pripravljeni imajo načrt, navzoči pa so tudi še precej kamenja. Vprašanje je samo denar za gradnjo.

Tovarna »Crvena zastava« v Krugujevcu je na začetku lanskega leta začela izdelovati prve domače potniške avtomobile na podlagi licence italijanske firme »Fiat«. Nedavno je ta tovarna poslala na trg svoj tisoč avtomobil.

Štirinajst zaporednih večerov. Ob nedeljah zblja oder. Nedelje so prekratke, zato vzmata za oder še kak kosček letnega dopusta. Nič ne reče: Naj! Nič ne reče: Moras! Nič ne grozi. Morda Kratelj Domno samo nekje sloboko v sebi čuti, da je treba in — naredi.

»Prokleti davki« Sonce pravkar jemlje zadnje krpe meša po dolinah, prosojne rebri pa je že osušilo. Na semenj greval prvi kmet in pokaže na otroka. — To je moj sin. Beseda spet zastane in vsi trije gremo spet tiho po cesti in gledamo okrog. — Jaz sem tu domačin, rečem. — Kmalu bom doma. Kmet gleda tiho po gorici. Nedoma izproži roko in pokaže vinograde: — Prekleti davki! — Prekleti davki! Pokimam in pogledam starega. — Ti si veš, sel mojih besed. — Ja, ozračje je takoj priaznelo. — Na vsako reč že nabijejo davke. Kmeti jih bodo na maček in na miš! v kaš! Tudi psi so že na vrsti! — To ni prav rečem. — Naj-

bolje bi bilo, da bi šlo res vse po katastru. Takole potlej za vse leto več, koliko moraš dati. — To je beseda! pravi on. — Na pa zdi! Zdi pa kar v našo sopsu izve: od voza, od vola, od brane, od pluga, od trti. Vrag vzemi vse skupaj! — Vrag vzemi vse skupaj! pravim. — Kataster jim menda ne štima. Prestar je že, menda kar od Marije Terezije. — Kaj katastrofi Briga jih katastrofi? Kmeti bi radi uničili, to je tisto, kar hočejo z davki. Vsak dan je za kmeta težje. — Težko za kmeta pravim. — Dobro, da še dihaš. — Ne damo se, to je tisto. Pri nas smo preveč brhlni, da bi se dali in da bi nas oni vlekli za nos. — Kaj ste od daleč prišli? vprašam kmeta. — Kje ste doma? — Tam iz Suhe krajine in zdi grem na semenj v Črnomelj. Kar peš grem. V Hinjah sem doma. — V Hinjah? Bral sem nekis. — Da imate v Hinjah najboljšo zadrugo. Kaj je res tako dobro ali je vse skupaj samo njihova

Novoles K NOVIM USPEHOM

ka, na obratu lesne galanterije v Novem mestu pa so dvignili stroškovnost za 9,00 odstotka. Navzlic povečanju osebnim prejemkom so lani dvignili vrednost proizvodnje na en dinar plačnega sklada iz 610 din na 641 din ali za 5,08 odstotka.

Za predsednika delavskega sveta so ponovno izvolili tovariša Martinčiča, ki je bil doslej na tem položaju dve leti. Ker je izkušen in bo imel za pomoč pri delu celoten delavski svet, 14-članski upravni odbor, nekaj kometij za posamezne naloge delavskega samoupravljanja in tehnično vodstvo, so menili, da bo lahko še uspešneje vodil delavsko samoupravljanje podjetja. Tovariš Martinčič je povzel člane DS, naj se nenehno uče, naj se seznanjajo s celotno gospodarsko problematiko v državi, prav tako z obveznostmi podjetja do družbe in drugim vprašanji, ker bodo le tako lahko kos odgovornim nalogam, ki so jih v imenu družbe in kolektiva dolžni izpolnjevati. Predsednik dosedanjega upravnega odbora Karel Vitane je po-

Počastitev 11. obletnice osvoboditve Novega mesta

V torek, 8. maja zvečer so člani Zveze borcev vseh novomeških terenov na povabilo odbora ZB II. terena napolnili dvorano v Sindikalnem domu. Proslavili so 9. maj, 11. obletnico osvoboditve Novega mesta in zmage nad fašizmom. O pomenu tega zgodovinskega dneva je govoril sekretar obč. odbora ZB Vrančič Bogdan, nakar je skupina volnih invalidov občuteno recitala Jakobčevu Opoloko padlih tovarišev, pevski zbor PD Dušan Jereb pa je zapel naše pesmi. Udeleženi so zborni recitatorje in pevce navdušeno nagradili z aplavzom in se razšli z željo, da bi odbor organiziral večkrat takšne prireditve, ki krepijo tudi družabnost organizacije Zveze borcev.

V nedeljo 22. aprila je bil v Straži občini zbor kmetijske zadruge. Upravni in kmetijski odbor sta polagala pred zadrugniko obracun dela za leto 1955. Tovariš AS je v obširnem poročilu opisal delo upravnega odbora in težave, na katere je naletel v času mandata. Dobro. Statistično je prav lepo orisal dvig kmetijske proizvodnje na vsem področju kmetijske zadruge in pri posameznikih.

O delu pospevalnih odsekov je poročal predsednik kmetijskega odbora Jože Dular. Največje uspehe je dosegel živinorejski odsek, ker so zanj tudi najboljše pogoji. Najvišja mlaznost je bila dosežena s 3000 kg mleka, povprečno pri 78 kravah pa 1.804 kg s 4,8 odstotkov tólšče. V preteklem letu je odbor priredil razstavo, na kateri so živinorejci razstavili 136 glav rodovniške živine.

Za večji hektarski donos je zadruga dobavila svojim članom 17.000 kg semenskega krompirja, 4000 kg semenske pšenice, 400 kg semenske jetmenja in 500 kg ovsa. Kmetijska zadruga je svojim članom brezplačno poskrbila sadno drevesje in dobavila 700 jablanovih in 120 češpljevih dreves za sajenje.

Tudi žene zadružnice niso stale križem rok, je poudarila v poročilu Marija Tomičeva. Imele so težaj za konzerviranje in pokazale uspeh na razstavi v počastitev občinskega praznika. Organizirale so rejsko srečanje za štarsko kokoš in nabavile

Lepa pridobitev vasi Gorenji vrh

im padlim borcem. Vse to bo napravljeno do 22. julija, ko minejo čim bolj svečano praznovati Dan vstaje.

Tudi v Dolnjem Vrhu se pripravljajo na gradnjo vodnjaka, saj tudi pri njih ni lahko z vodo. Pripravljeni imajo načrt, navzoči pa so tudi še precej kamenja. Vprašanje je samo denar za gradnjo.

Prečenska opekarna bo letos spet ustregla mnogim prvovrstnim izdelki

propaganda? pravim in gledam kaj bo. — Dobra pa je. Res je tako dobra. Za koliko milijonov proizvodov samo zdravilnih zelišč! To so velike številke. Pa senal Nikler nimaš tako pridnega človeka kot je Suhokranjec. To smo pa mi. Kaj pri vas ne gre? me vpraša kmet. — Pri nas se ljudje bolj težko kopeljejo v rečevine, rečem. — Premalo rodovitnih kosov zemlje imate. Dvelet je vsa zemlja razdrobljena. Kamenja je precej, vinogradov in kaj vem še vse. — Znat bi morali, znati je treba, reče kmet in se pokrovitajsko nasmehe. — Saj je tudi pri vas na desni kovecava zemlja. Pogledaj fanti! Po vojni so bile linije čisto na tleh. Da bi videl, kako smo vse popravili! Jaz sem postavil vse novo: hišo in hlev. Da bi ti videl, kakšno šolo imamo. Lahko jo iščeš in lučjo daleč naokrog, vse ni nikar. Ali pa vodovod. Vsa vasi bodo imele v Suhli krajini kmeta. — Toda, kako, morete? Kako se znebite? se čudim. (Nadaljevanje na 4 strani)

udaril, da je delavsko samoupravljanje v podjetju po gnalo krepke korenine. Ker je tudi direktor podpiral to rast in vsa vprašanja podjetja prepustil v reševanje delavskemu svetu, odnosno, ni jih reševal skupno z njim, je bilo delo organov delavskega samoupravljanja lahko uspešno, čeprav so bile pred njim velikokrat skoraj nerešljive težave. Podobno kot imajo ljudski odbori svete za pomoč pri izvrševanju nalog, so tudi v Novoteksu pri delavskem svetu izvolili komisije za gospodarstvo, za premiranje in za sestavo tarifnih pravilnikov. V teh komisijah so poleg članov delavskega sveta tudi drugi člani kolektiva. Za razsojanje manjših prekrškov posameznikov so izvolili disciplinsko sodišče in disciplinske tožila. Težavno vprašanje obratnih prostorov podjetja bo za določben čas še nerešljivo vprašanje in delavski svet se bo moral truditi, da v okviru teh možnosti usmerja kolektiv k nadaljnemu dvigavanju storilnosti, k varčevanju s materialom in obdržanju sedanje kvalitete izdelkov. Kolektiv se je pridružil tekmovalju sosednjih podjetij v Sloveniji za doseganje gornjih nalog in nadaljnjo strokovno in politično izobraževanje članov kolektiva, kateremu so tudi doslej posvečali veliko pozornost, ter pri tem dosegli pomembne uspehe. Direktor Stane Smid se je zahvalil dosedanjemu delavskemu svetu za sodelovanje in prispevanje ter poudaril, da želi prav tako tesno sodelovanje tudi z novim delavskim svetom.

Finančni uspeh zadruge ni oči zadovoljiv, saj je bilo ustvarjenega le 1.300.000 din dobička. Od tega bo le manjši del služil pospeševanju kmetijstva, večji del pa je razdeljen na druge sklade zadruge. Program dela za tekoče leto je zelo obširen in zahteva od novih odborov mnogo truda in dobre volje. Upajmo, da bo izpolnjen in uspeh dosežen. Zadružniki so sklenili, naj zadruga kupi nov traktor, del zadrugskega doma pa odstopi občini. Občnemu zboru so prisostvovali poleg zastopnikov množičnih organizacij še zvezni poslanec Janez Hribar in republiška poslanka ing. Vilma Pirkovič in Viktor Zupančič. F. L.

Napredek kmetijske zadruge v Straži

1800 kom štarskih piščancev iz umetne valitnice. Finančni uspeh zadruge ni oči zadovoljiv, saj je bilo ustvarjenega le 1.300.000 din dobička. Od tega bo le manjši del služil pospeševanju kmetijstva, večji del pa je razdeljen na druge sklade zadruge.

Program dela za tekoče leto je zelo obširen in zahteva od novih odborov mnogo truda in dobre volje. Upajmo, da bo izpolnjen in uspeh dosežen. Zadružniki so sklenili, naj zadruga kupi nov traktor, del zadrugskega doma pa odstopi občini. Občnemu zboru so prisostvovali poleg zastopnikov množičnih organizacij še zvezni poslanec Janez Hribar in republiška poslanka ing. Vilma Pirkovič in Viktor Zupančič. F. L.

KAJ PA HIBRIDNA TRTA?

Po vseh zelo veliki razpravljajo o predpisani taksi za hibridno trto, manj pa o tem kako si pridobimo čiste nasade in plemenite trte. Zdi se mi potrebno opozoriti vinogradnike, ki imajo hibridne nasade, da začno čakati šmarnično trte.

Da so dosežemo, moramo trte takoj obrezati na tri čepi. Pri tem delu prav posebno pazimo, da so čepi kolikor mogoče blizu tal in da stoje vsakebje. Vse one poganke, ki jih poganja trs, pa moramo sprosti odstranjevati, in to spomlad. Tudi poganjke, ki silijo iz šmarnične podlage prvo leto, moramo uničiti, če hočemo imeti srečo s cepljenjem.

Ko dosežejo čepovi poganjki višino okrog 3,5 dm, jim skrbno odstranimo vrhe, da jih skrepimo v spodnjem delu. Cepimo vse tri poganjke, da dobimo od tega vsaj en dober prijem. Cepiti pa bomo le takeraj, ko poganjki vsaj za sfo oleseno in ko postanejo debeji kot svinčnik. J. L.

Nič novega ni v sušiški dolini

Zdi se mi, tovariš turednik, da ne boste našli v teh vrsticah čisto nič primerne za tisk. Pomlad je tudi pri nas, če le to, kar je zdej, pomlad. Po naši dolini je dole vse dneve vlekel veter. Skoraj do kosti. Soj je čudno, da je pobral snež. In stari ljudje skoraj vsak dan umirajo. Najraje ženske. Ni še dolgo, kar smo pokopali Grilovo mater iz Dobindole. Stržano, vo mamo iz Sušic, Polono iz Podjubanca in Dolinarjevo v Ljubno. Še prej, v dneh hudih zima, pa nam je zmrazil Muhabrenčeva Matilda.

Starkina smrt Kdo bi vedel, kako je preživela zadnje ure. Pri nas so ljudje že dolgo prej govorili: »Nekoga dne bo kar ostala v bajti.« Muhabrenčeva Matilda so poznali ljudje daleč okrog. V mla-

dosti je bila baže lepa ženska in prvovrstna kuharica. Služila je menda pri neki gospodi v Krčevju in se tam tudi naučila nemščine. Naša vas jo je poznala le kot hudo staro in slaboumno. Z raztrganim cekarjem je hodila po hišah in glasno vzdihovala. Včasih je priselida med koslom k mzi in dobri ljudje so ji dali poseben krožnik krompirja, fižola in repje. Naj je. Otroci so radi tekali za njo in žvižgali, da je v onemogli ježil poblašila kamenje. Nekje je menda imela sina, ki ni vedel dosti zanjo, zato so pravili ljudje, da je sama na svetu. Vask mesec je je obšla, vaški moji in hi prisnel poldrugi tisočak obnake podore.

Kdo bi vedel, kako je preživljala zadnje ure. Ko so jo našli vaški otroci, je bila že en dan mrtva. Še prej je okrog sebe

razstrela vžigalice, potem ko je zaman poskušala podkurliti peč. Stenila se je bila v podpeček, da bi ji bilo topleje. Taki krat ko so jo našli, je bilo zunaj v veži njene bajte 25 mraz in za komolec široka odprtina v steni.

Dva dni nato smo imeli pogreb Na Matildin vgrub in našla skoro vsa naša vas in še ljudje od drugod. Kajti ljudje so imeli Matildo navezadnje le radi. Prišel je tudi njen sin. Njen sin zdej prodaja Matildino bajto na obronku ljubanske gorice menda za trideset tisočakov.

Kraljev Domine Je še čisto mlad fant iz Vojdane. Vsak dan ob pol petih zjutraj vstane in gre tričetrt ure daleč na Vršno sela. Vsak dne se vozi v Novo mesto in vsa zvečer spet domov. V Novem mestu je mizar. Čet pomočnik a pri nas novi predsednik mladine. Ko so pri nas mladi ljudje uprizorili igro »Kam iz zadrege«, pride tudi on na oder. Ljudje so istega popoldneva čudno vznemirjeni. Kako tudi ne, saj

Pred 5 leti je bil v Metliki odprt

Belokranjski muzej

Kurirjem TV stanic in ostalim udeležencem NOB!

Zelja, da bi Bela krajina do- bila svoj muzej, sega že pred prvo svetovno vojno. Ostalo pa je samo pri želji in ponovno je ta misel oživel leta 1. 1933, ko je bil pri Tujakoprometnem društvu v Metliki ustanovljen muzejski odsek. Temu odseku je za naslednje leto uspelo zagotoviti prve razstavne prostore v opuščeni metliški cerkvi sv. Martina. Za obnovo moč- no razpadle cerkvene stavbe pa se muzejski odsek dobil denar- na sredstva leta 1. 1943, nakar je nadaljnji razvoj vojnih do- godkov delo ustavil.

Sele po zadnji vojni je bilo 10. novembra 1949 v Metliki ustanovljeno Muzejsko društvo, ki je znova prevzelo pobudo za ustanovitev Belokranjskega muzeja. Odbor društva je takoj spoznal, da ima za muzej na- menjena Martinova cerkev mno- go prejemnih razstavni prostor, da bi mogla uspešno služiti svo- jemu namenu. Zato se je odlo- čil, da uredi v njej arheološki oddelek, za muzej sam pa pri- dobi prostore v metliškem gra- du. S tem načrtom sta se strin- jala tudi metliški ljudski od- bor in tedanji črnomajski okraj, težava pa je bila v tem, da so v gradu že gostovali nižja gim- nazija, dijaški internat in okrajno sodišče. Zato je takrat- ni stanovniški odsek nakazal Muzejskemu društvu nekaj sob v metliški cerkvi in na mest- nem ljudskem odboru, kjer so bile 1. maja 1951 za javnost od- prave prve zbirke Belokranjske- ga muzeja.

Jasno je, da je poldruha leto dela Muzejskega društva pokazo- valo komaj prve zameške bodo- čega muzeja. Poudarek razstav- nega materiala je bil predvsem na obdobju narodnoosvobodilne borbe v Beli krajini in pa na domači etnografiji oziroma fol- kloru. Toda začetek je bil stor- jen in treba je bilo računati z Belokranjskim muzejem kot z enakim takrat najmlajših kulturno- prosvetnih ustanov v Sloveniji.

Za naslednje leto je bila do kraja obnovljena Martinova cerkev in v njej je bila s pomoč- ju Narodnega muzeja v Ljub- ljani, ki je v glavnem prispeval razstavni material, 25. maja 1952 odprta arheološka zbirka, ki je prikazala najstarejše živ- ljenje v Beli krajini, od dobe ilirski preko Keltoi in Rimlja- nov do starih Slovanov.

Do prvih definitivnih prostoro- v pa je prišel Belokranjski muzej sele v maju 1954, ko je po izselitvi dijaškega internata

iz metliškega gradu zasedel njegove prostore. Tu so bile je- sem istega leta odprte snografs- ka, narodnoosvobodilna in del kulturno - zgodovinske zbirke, medtem ko je arheološka zbirka še nadalje ostala v Martino- vi cerkvi. Sele po izselitvi okrajnega sodišča in nižje gim- nazije iz gradu pa bo lahko v prihodnjih letih muzej razpo- lagal z zadostnim prostorom in tako zadovoljivo uredil svoje zbirke.

Muzejske zbirke so se v zad- nji letih naglo širile, saj so od 1. 1949, ko je pričelo z delom Muzejsko društvo, narasle od 238 na 7082 predmetov v minu- tem letu. Tudi število obisko- valcev se je vsa zadnja leta stalno množilo in je znašalo v letu otvoritve 1460 obiskovalcev, lani pa je obiskalo muzej že 3000 ljudi.

Danes je Belokranjski muzej okrajna ustanova in zajema njegov delokrog vse ozemlje Bele krajine. V njegovi upravi je tudi Zupaničev spominski muzej na Vinici, pod nadzorstvom pa spominski muzej Aloj- zija in Engelberta Gangia v Me- tliki.

Belokranjskemu muzeju želi- mo ob njegovem prvem delov- nem jubileju čim več razmah in mnogo uspeha pri njegovem delu.

Na zboru kurirjev TV stanic, lani meseca julija v Ivančni go- rici pri Stični, so bile dane tu- di pobude za zbiranje gradiva o nastanku in razvoju kurirskih poti v Sloveniji. Da bi se ta za- misel uresničila, se je pri Glav- nem odboru ZB v Ljubljani o- snoval odbor z nalogo, da vse to obširno gradivo zbere in ure- di in za končno tudi izda kot zbornik, ki bi v polni meri prik- azal pomembnost kurirske or- ganizacije in specifične pogoje, v katerih je nastajala in žive- la.

Zastavljena naloga nikakor ni lahka. Kurirji so delovali po vsem slovenskem ozemlju od Benečije do Istre, do Kočevske- ga, Prekmurja in Rožne doline onkraj Karavank. Čeprav trdna organizacijska celota, se niso ni- kolj sešli in skoraj nihče od njih ni imel možnosti, da bi spoznal delo svojih tovarišev na drugem koncu Slovenije, kaj še, da bi poznal delo vseh 10 kurirskih stanic, kolikor jih je bilo v Sloveniji konec leta 1944.

Težave, ki izhajajo iz nave- denih dejstev, so očitne. Vsak od kurirjev pozna te majhen del velike kurirske organizaci- je. Da bomo uspeli ustvariti res pravo podobo tega, kar so de- lali in doživeli kurirji, je ne- potrebno sodelovanje prav vsake- ga od njih. Kakšno naj bo to sodelovanje? Mnogi od prežive- lih kurirjev hranijo doma foto- grafije od vojnih let, dnevniks- tanice, pisma, prepustnice in podobne dokumente ali materi- al. Prav bi bilo, da dajejo te stvari na razpolago za zbornik ter jih tako obvarujejo pred- postavljenim in postopnim uni- čenjem. Če se kdo le ne more ločiti od teh predmetov, pa naj

stori vsaj to, da obvesti odbor kaj ima in bi lahko po potrebi fotografiral na domu.

Mnogo doživljaj, bojov, trp- ljenja, junastva in požrtvoval- nosti pa je shranjenega tudi v spominu bivših kurirjev. Po- trebno je samo nekoliko dobre volje, malo pobeski po spomi- nu in zapisi listu, kar je ostalo. Vsak podatek, vsak dogodek je lahko dragocen. Mnogi se ne spominjajo samo skopih podat- kov ali posameznega doživlja, spominjajo se doživljaj, ki bi jih lahko bilo za celo povest. Nekateri, zlasti funkcionarji, se še spominjajo organizacije in razvoja posameznih kurirskih linij ali celo sektorjev. Vse to bi moral napisati in poslati za zbornik.

Kurirji in kurirske poti so bile pomemben del osvobodilne vojske in eden izmed pomem- nih pogojev za njen razvoj. Za- to se moramo vsi prizadejati po- truditi, da istrigamo pozabljenu veljiko predanost, požrtvovalnost, iznajdljivost in vztrajnost, ki so jo pokazali kurirji. Zdej je pri- lika, ki se ne bo več ponovila, da to storimo. V zborniku ml- slimo obravnavati, seveda kolik- kor bo omogočilo zbrano gradi- vo, vsako rejeleto stanico, vse borbe, napade, zasede in podob- no, ki so jih njeni kurirji do- živeli. Marsikdo se v svoji skromnosti izgovarja, da to ali ono njegovo doživetje ni po- membeno. To ni prav. Vsak naj prispeva svoje. Sele ko bo zbran in predelan ves material, bo

mogoče določiti pomembnost te- ga ali onega dogodka. Tudi manjši dogodki so lahko važni, kažejo na vzdušje, na vsako- dnevno življenje, na medseboj- ne odnose in podobno, kar vse je pri pisanju zbornika prav dragoceno razpolo.

In končno, če bi po nekoliko poizkusih spravili svoje vtise na papir, kdo le obupa! Naj sporoči odboru vsaj to, na katerih stanicah je bil, katerih tovarišev se spominja in s nek- aj besedami, kaj je doživel.

Vsi ostali pa, ki jim bo pisa- nje šlo dobro od rok in imajo še svež spomin, naj se na širo- ko razpišejo in svojim spisom po možnosti prilože razne skice, poči, bunkerjev in podobno. Mnogo stanic je bilo med vojno uničenih ali pa so menjavale vsaj položaj, mnogo pogumnih kurirjev je bilo pobitih. Samo v zadnjih osmih mesecih vojne nad stodoletje! Sporočite nji- hova imena in kako so padli. Na ta način se boste oddolžili njihovi krivici in spominu na ve- like preživelce, ki smo jih do- živeli.

Pri vsem omenjenem delu lahko uspešno sodelujete (in to naj bo poziv za sodelovanje) vsi partizani in aktivisti vsi ostali, ki jim je kaj znano iz kurirskega življenja in borb.

Vse svoje prispevke pošljite čimprej na GLAVNI ODBOR ZB LJUBLJANA, ERJAVČEVA ULICA, pod oznako »KURIJ«.

ODBOR ZA IZDAJO KURIRSKEGA ZBORNIKA

Poljanska dolina se vključuje med turistične kraje

Marsikdo, ki je potoval po cesti z Vinice v Poljansko dolino ob Kolpi, gledal s ceste. Daljše njive, speharje, strmo pod seboj Kolpo v ozki soteski, se ustavi v Starem trgu in s pogledom zajel slikovito dolino Kolpe in štrleče skale vrh Kozice, je presenečen vzkliknil: »Saj to je mala Svica!»

Res, toliko naravnih lepot na tako majhnem kraju je malokje kot ravno v tem delu naše Do- lenjske. Zal so te lepote še pre- malo poznane. Topla, bistra Kolpa z mehkim muljem na bregovih je že pred vojno privabljala številne kopalce tudi iz oddalje- nih krajev, prav tako je bilo iz leta v leto vzdolj Kolpe več ta- borilnih let. Po udarke razstav- nega materiala je bil predvsem na obdobju narodnoosvobodilne borbe v Beli krajini in pa na domači etnografiji oziroma fol- kloru.

jetni okolici, bo res težko našel primernejši kraj.

Kogar planine zanimajo bolj kot kopanje, se bo z malo napo- rami povzpel na Kozice. Če bo imel srečo, bo spotoma videl številno lahkonogo snad v gozdovih Graščice, proti vrhu morda trop jelenov, pa tudi kak divji prašič. Mo bo s svojim krepkim izpu- stom sapa skozi nos naznanil, da se ne želi srečati s človekom in je zato zapustil svoje ležišče ter kot črna puščica šinil v gosto podrast, presenečenemu planin- cu pa pokazal samo zakrivljen repek.

Trud za pot na Kozice bo bo- gato poplačal. Planinskega cvet- ja je dovolj. S Kozice je prelep razgled daleč naokoli. Kdor še ni bil na vrhu, morda ni bil ne verjame, da se vidi zagrebško Sljeme, bosanski hribi nad Bi- hačem in seveda tudi Kamniške planine ter številni vrhovi do morja. Čist zrak brez tovarniških saj pripomore k lepemu razgledu. Pri vsem tem pa je višinska razlika, ki jo je treba premagati od Pradgrada do vrha Kozice le okoli 500 metrov. Poleg Kolpe in planin pa je v kraju in okolici nešteto podzemskih jam z lepimi kapniki, ki pa so še malo raz- iskane in malo znane.

Ugodna avtobusna zveza z Ko- čevjem omogoča prihod turistov v dolino. Tudi prebivalci obnem s občinskim ljudskim odborom, so se pričeli resno zanimati za turizem. Pripravljajo ustanovi- tev Turističnega društva, ki bo povezoval vse prizadevanje za po- speševanje turizma. Zlasti mlaj-

dina se navdušuje za delo, ki naj omogoči prijetno bivanje in obisk vsakemu gostu. Letošnjo pomlad so povsod pričeli z na- črtnim urejanjem vrhov pred hišami, olepševanjem naselij in čiščenjem dvorišč. Vedno bolj se tudi uveljavlja gojenje cvetlič- lončnic, ki so tako lep okras sie- hernege doma.

Velik pomen za razvoj turizma bo moderna, 8 metrov široka ce- sta po dolini Kolpe, ki je v iz- gradnji, in bo povezovala gornji del kolpeke doline z dolinjam ter avtomobilsko cesto Zagreb-Re- ka. Gostinstvo, ki se je zadnja leta izboljšalo, bo treba še oja- čiti, da bo tudi s strani po- skrbljeno za turiste in izletnike, ki bodo v čedalje večjem številu prihajali v ta kraj. Kdor pride enkrat, bo prišel še in še. Pridi- te, očarljive naravne lepote in prebivalci vas vabijo.

Pevsko tekmovanje neznanih talentov

Na članek, ki je bil objavljen v Dolenjskem listu lani decembra, se je priglasilo že lepo število mladih pevcev in pevki, ki bi radi nastopili. Opoznamo vse in- teresente pevskega tekmovanja, da bo nastop 7. junija ob 10. uri dopoldne v Glasbeni šoli v No- vem mestu, popoldne pa javno tekmovanje ob 15. uri v Domu

ljudske prosvete. Vsi, ki bodo na izjemnem tekmovanju ocenjeni, bodo lahko javno nastopili popoldne. Lahko bodo tudi nagraje- ni z denarnimi nagradami, kot je že bilo objavljeno. Popoldnansko tekmovanje bo ocenilo celotno poslušalstvo.

K tekmovanju se lahko priglasi vsaka ženska, ki je stara nad 16 let, in moški nad 18 leti starosti. Prijave sprejema Glasbena šola Novo mesto.

Slabo skrbijo za Partizanov dom

Iz Metlike smo dobili obavestilo, da upravitelj odbora Partizana v Metliki slabo skrbijo za vzdrževanje doma, na Pungartu. Ze po- zimje je mraz poškočeval vod- vodne naprave v stranih in v voda zamakla zidovje, vendar nihče ne poskrbi, da bi se ta okvara popravila. Skoda je če- dalje večja in je takojšnje po- pravilo nujno.

Pri požaru se je ponesrečilo 19 gasilcev

V tovarni umetne svile v New Yorku je 4. aprila zvečer izbruh- nil požar. Gasilci so prišli na pomoč; pri reševanju se jih je 6 smrtno ponesrečilo, 13 pa jih je bilo ranjenih. To je največja tra- gedija njujorških gasilcev v zad- nji tridesetih letih.

OKRAJNO PIONIRSKO ŠAHOVSKO PRVENSTVO

Tajništvo za prosveto OLO in Društvo prijateljev misline sta organizirala letošnje pionirsko pr- venstvo novomeškega okraja, ka- terega se je udeležilo v šestdesetih ekipah iz Kostanjevice, Pod- bočja, Semčice, Črnomlja, Mirne peči, Sentrupertu in Novoga me- sta.

V enem pritrilnih razredov no- vomeške gimnazije je bil velik štev. Razred je bil očitno pro- majhen za toliko mladih šahistov. Med odnosi si se lahko le s te- žavo prenil od mize do mize, če si še hotel kaj videti. Pionirji so tekmovali in se kosali, kdo bo šel na republiško prven- stvo, ki bo 12. maja v Ljubljani. Že takoj po prvih koih se je v- dalo, da so Novomeščani glavni favoriti za prvo mesto. Pozna se jim, da jih vodi in uč. prof. Do- bovšek, ki je vzgojil danes naj- boljše šahiste Dolenjske. Premo- čnad ostalimi so pokazali s svo- raj desetimi točkami prednost pred drugoplasiranim Črnomolci. Kar pet dvobojev so odločili v svojo korist z najvišjim mož- nim rezultatom - 6:0. Črnomaj- ci so bili edina ekipa, katerih starost je bila izpod 11 let, in

bodo zato tekmovali v Ljubljani v svoji skupini. Čeprav so vsi iz osnovne šole (gimnazijske ekipe Črnomelj ni pripeljal), so bili prepričljivo drugi. S pet in pol točko manj so se za njimi pla- sirali pionirji iz Sentrupertu in Sentrupertu, nato pa pionirji iz Mirne peči, iz Semčice, Kostanje- vice in Podbočja. V konkurenci pionirjev so tekmovale tudi pio- nirke iz Kostanjevice, ki se bodo za prvenstvo pomerile še z No- vomeščankami. V Ljubljano bodo prvič šli vsi pionirski prvaki na- šega okraja, tudi dekleta ne bodo izostala.

Ob koncu se vrstni red posa- meznih ekip: 1. Gimnazija Novo mesto 43 točk, 2. Osnovna šola Črnomelj 34 in pol, 3.-4. Gimnazija iz Sent- jernega in Sentrupertu 29 točk, 5. Gimnazija Mirna peč 27 in pol, 6. Semčice 23. Siede se Kostanjevica (moški) 11, Kostanjevica (benske) 10 in Podbočje 8 točk. Na republiškem tekmovanju pionirjev v počastitev rojstnega dne maršala Tita želimo našim mladim okrajnim predstavnikom čimveč uspehovi!

F. M.

V ZDA je veliko lovecv in ribičev

Lansko leto so izdali v Ameriki 33 milijonov lovskih in ribolov- skih dovoljenj. Zanje so plačali prosilci 87 milijonov dolarjev tako, Trdijo, da bi bila to naj- številnejša organizacija, če bi se risilci in lovci združili v eno or- ganizacijo.

Vlado Lamut: Z mladinske proge Brčko-Banovići: KISELJAK (1946)

Katajev: MILIJON TEŽAV v izvedbi novomeških gimnazijcev

Sredi aprila so novomeški gim- nazijci, vključeni v KD »Oton Zupanič«, uprizorili komedijo ru- skega pisca Valentina Katajeva »Milijon težav«, katere dejanje je postavljeno v čas med obema vojnama. Katajeva dela lahko uvrščamo med dela Bulgakova, Kornejčka in drugih. Ta trojica ima v sov- jetski dramaturgiji važno mesto. Sovjetska dramaturgija je v delih teh piscev dokazala, da oni smeh tudi tedaj, kadar prikazuje do- ločno problematiko svoje ožje sovjetske stvarnosti. »Milijon te- žav« je satira na tiste ljudi po revoluciji, ki so živeli še naprej svoje življenje, ne meneč se za novo stvarnost po prvi vojni. Svoj mednarodni pomen pa je dobila sovjetska politično-satirična dra- ma v prvi letih po drugi vojni, ko so pisci uvideli polno vrednost in zgodovinsko pomem- nost politične satire in njene udarne moč (n. pr. Petrovjev: Otok miru, Simonovjev: Rusko vprašanje, Ehrenburg: Lev na trgu). Tako ima komedija udarno moč prva leta po oktobrski revo- luciji v Rusiji in morda v letih po drugi vojni pri nas. Danes pa je njena več. Ekipaje je pred- stavnik liberalizma in se »borje z ljudmi nove dobe. To pa ni za- krknjen zagovornik starih časov, saj se navduši celo za nove ideje. V gledalcih vzbuja sicer pomilo- vanje; vendar pa to ni človek, da bi se moral nazadnje vsi otroci zapustiti in ga celo lasti, ni sin aetria prav surovo. Vsak

realizem ima svoje meje. Z estet- ske in vzgojne plati so tu pre- cejšnje pomanjkljivosti, ki lahko vzbudijo prave nasprotni učinke. Igrati satiro ni lahka stvar, po- sebno še za začetnike. Končno ima glavni »junak« svoje zasta- vele »nazore«, ki pa niso nevarti družbi (zapiranje stranišč itd.) Mislim, da bi režiser brez skode lahko marsikaj etal v 3. de- janju, pa bi delo kljub temu vzgo- jo delovalo. Tako pa se spremeni v neprijeten in neutemeljen e- z. Igralec ne more prikazati starega profesorja tako, kot to zahteva sa- tira, pač pa ga preveč prikazuje kot dobrodušnega starčka.

Izvajanje je treba ocenjevati seveda z drugačnim merilom, kot velja za rutinirane igrance. Brez dvoma so se vsi potrudili, da čimbolj prepričljivo prikazujejo posamezne tipe. Prof. Boršič je kot režiser in inscenator vložil mno- go truda, da je delo igralsko lepo uspelo. Posebno dobro igro so po- kazali Markelj Janez, Vukovič Ma- rina in Filipič Mihaela. Tudi ostali igranci in igranke so lepo zaigra- li. Seveda se je treba izogibati takim poročilom, kot je nočilo s pod- pisom S. D. v poročevanju. Če- da so »sdravom (!) tako zaigra- li, da je imel človek občutek, da gleda skoraj pokitene (podčrtal jaz!) igrance. Je pa te še daleč do poklizenega igranja! S tem ni- kakor nočem zmanjševati uspe- hna igrancev amaterskega teatru, ki jih ne smemo ocenjevati s strožjim merilom.

Prof. Tone Trdan

TO IN ONO

Najboljša policija
Ko so bili ameriški letalci zavzeli neko zračno bazo na Japonskem, je v bližnjem mestu postalo strašansko živahno vse- povsod. Meščani so protestirali, kajti hrupu in razgrajanju ni bilo konca ne kraja in nemir je postajal čedalje hujši. Nekega dne pa so meščani začudeno gledali. Vsi javni prostori prazni, nikjer nobenega Amerikan- ca, v mestu spet lepa stara tigi- na. Ko so vprašali povejnika baze, kaj se je vendar zgodilo, je odgovoril: »O, ni posebej. Prilelo so nas obiskat žene, te pa so najboljša policija sveta.«

Mussolinijev »teater«

Najbolj znani italijanski risar kostumov za gledališče in film, Annenkov je napisal knjigo o svojem delu in številnih doživet- jih. V njih omenja tudi razne politične »kostume«. Na primer tole iz leta 1937, iz dobe fa- šizma.

V Španiji je divjala vojna in tudi Mussolini je poslal tja svoje legije. Fašizem je uprizorjal velike parade z legionarji, ki so se v tej vojni »proslavili«. Po- vramiki so defilirali pred Mus- »Boš videl, dragi Miha, kako ti bodo jutranje vaje koristile!

V SAMOTAH PRAGOZDA

Priredil in marisal Saša Dobrila

37. Komaj deset korakov od brega je stal v plitvi vodi maledga ribnika mlad srnjak. Veter se pihal proti njima, tako da ju živi ni moglo zavohati. Rok je pomignil Vilčetu naj se skrije v gostem grmičevju, sam pa je pobral kamen iz ga vrzel preko srnjaka v vodo. Srnjak je pozorno dvignil glavo.

38. Ko je priletel drugi kamen še bliže za njim, se je srnjak obrnil, misleč da prihaja nevarnost z drugega brega in stekel proti tovarišema, ki sta skrita čepela v grmovju. Tedaj sta planila Rok z ene in Vilče z druge strani nadenj ter ga podrla; z ostrim kremenom sta mu prerezala vratne žile.

39. Mrtvemu srnjaku sta zvezala s cedrovim ilčerja noge, vtaknila skoznje palice in ga odnesla proti svoji uti. »Velik lovec si!« je rekel Vilče prijatelju, ko sta prišla na cilj. »Vezilo za tvoj rojstni dan!« je odvrnil Rok kratko, čeprav ga je prijateljeva pohvala razveselila.

40. Z ostrimi breslinimi kamni sta srnjaka odrla in razrezala na kose. Zdej je Vilče pokazal svoje kuharske spretnosti. Obesil je celo stegno kraj ognja na vrvelec iz ličja, na katero je pritril kos brezovega lubja. Veter se je upiral v lubje in vrtil stegno, da se je lepo sušilo.

41. Po dobrem kosilu sta šla na jaso, da bi se spet najedla jagod in jih nabrala še v kosarice, ki sta jih svila iz brezovega lubja. Nenadoma se je pred Rokom oglasilo grozeče rožljanje. Bilo je prepozno, da bi odskočil in klopotača mu je že zaplčila dva ostru zoba v meča.

42. Rok je odskočil, pograbil na tleh ležečo palico in treščil z njo po kači, da ji je z enim udarcem zlomil hrbtnico. Strašno je sikala, rožljala z obročki in ga skušala ugrizniti drugič. Fant pa je ves razkačen udrihal po njej, dokler ni mrtva ob- ležala. Pritekel je Vilče: »Kaj te je pličla?«